

แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล จังหวัดสมุทรสงคราม

6.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสมุทรสงคราม โดยการศึกษาสภาพทั่วไปทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม ประชากร โครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนสภาพปัญหา ความต้องการของท้องถิ่น แนวโน้มและศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อกำหนดนโยบาย จุดมุ่งหมาย และข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ ซึ่งผลของการศึกษาที่สำคัญ ๆ สามารถสรุปได้ ดังนี้

6.1.1 ภาพรวมของจังหวัดสมุทรสงคราม

1) ลักษณะทางกายภาพและทรัพยากรธรรมชาติ

จากผลการศึกษาลักษณะทางกายภาพและทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัดนี้ พบว่าพื้นที่ของจังหวัดทั้งหมดเป็นที่ราบลุ่ม มีความสูงโดยเฉลี่ยจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 2 เมตร ลักษณะดินกว่า 60 % เป็นดินเค็ม เกิดจากการที่น้ำทะเลท่วมถึง ไม่เหมาะกับการเพาะปลูกข้าวและไม้ผล ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของพื้นที่จังหวัดนี้ แหล่งน้ำที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำแม่กลอง และมีคลองสายต่าง ๆ กระจายอยู่ทั่วพื้นที่กว่า 300 คลอง

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ ทรัพยากรน้ำ ซึ่งมีทั้งน้ำผิวดิน และน้ำใต้ดิน น้ำผิวดินเป็นน้ำจากแม่น้ำลำคลองต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้ในการเกษตร ส่วนน้ำใต้ดินหรือน้ำบาดาลจะใช้ในการอุปโภคและบริโภค ทรัพยากรป่าชายเลน แต่ก่อนมีพื้นที่ป่าชายเลนกว่า 50,000 ไร่ เป็นป่าที่มีสภาพสมบูรณ์ แต่เมื่อการเพาะเลี้ยงชายฝั่งเข้ามามีบทบาทในช่วงเวลาหนึ่ง (ช่วงปี 2527-2531) พื้นที่ป่าชายเลนก็ลดลงอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันมีพื้นที่ป่าชายเลนเหลืออยู่ประมาณ 2,000 ไร่ และมีสภาพที่เสื่อมโทรม ทรัพยากรหาดเลน เป็นทรัพยากรที่สำคัญมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป นั่นคือ คอนหอยหลอด เป็นที่อยู่ของหอยหลอดที่มีแห่งเดียวในประเทศไทย และสัตว์น้ำนานาชนิดที่มีค่าทางเศรษฐกิจจำนวนมาก

ลักษณะการใช้ที่ดิน มีรูปแบบการใช้ที่ดินหลัก ๆ อยู่ 2 ลักษณะ คือ การกสิกรรม (สวนมะพร้าว) และการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง มีการแบ่งขอบเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่ชัดเจน โดยใช้เขื่อนกั้นน้ำเค็ม เป็นตัวแบ่งพื้นที่ระบบน้ำเค็มและน้ำจืด แต่การใช้ที่ดินโดยเฉพาะการเพาะเลี้ยงชายฝั่งปัจจุบันกำลังประสบปัญหาอย่างมาก จากสภาพแวดล้อมบริเวณชายฝั่งที่เสื่อมโทรมลง และยังไม่สามารถแก้ไขได้ ก่อให้เกิดการทิ้งร้างที่ดินจำนวนมากโดยเปล่าประโยชน์ และความเสี่ยงต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัด

ลักษณะชุมชนและการตั้งถิ่นฐาน ลักษณะชุมชนในจังหวัดนี้แบ่งได้ตามลักษณะการประกอบอาชีพที่สำคัญ ได้แก่ ชุมชนชาวสวน ชุมชนชาวประมง และชุมชนชานาเกลือ โดยแต่ละชุมชนจะมีลักษณะการตั้งถิ่นฐานที่แตกต่างกันไป ซึ่งชุมชนชาวสวนมักจะตั้งบ้านเรือนอยู่ริมแม่น้ำลำคลองต่าง ๆ ตามสวนและพื้นที่การเกษตรของตน ชุมชนชาวประมงมักจะตั้งบ้านเรือนกระจายตามคลองสายต่าง ๆ ที่สามารถออกสู่ทะเลได้สะดวก ส่วนชุมชนชานาเกลือมักจะตั้งบ้านเรือนอยู่ริมถนน ทั้งนี้การตั้งบ้านเรือนของประชาชนดังกล่าวก็เพื่อประโยชน์และความสะดวกในการประกอบอาชีพ และขนถ่ายสินค้า และส่วนใหญ่ก็เป็นชุมชนเก่าที่มีการตั้งถิ่นฐานมานานแล้ว

2) ลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจ

สภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัดสมุทรสงครามขึ้นอยู่กับเกษตรกรรมเป็นสำคัญ เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่กว่า 70% ของพื้นที่จังหวัดใช้ประโยชน์เพื่อเกษตรกรรมเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการทำสวนมะพร้าว และการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง นอกจากนี้ประชากรกว่า 75% ของประชากรทั้งจังหวัดยังประกอบอาชีพการเกษตร สำหรับประสิทธิภาพการผลิตในสาขาเกษตรกรรมของจังหวัดนี้ยังอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้จากปัญหามากมายที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาการผลิต การตลาด ราคาผลผลิตที่ไม่แน่นอนและราคาต่ำ โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมจนไม่สามารถดำเนินกิจกรรมได้ เช่น นาุ้ง และสวนมะพร้าว จึงทำให้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจในสาขานี้มีมูลค่าที่ไม่สูงนัก และมีแนวโน้มที่ลดลงเรื่อย

สำหรับอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่ต่อเนื่องกับผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ การทำน้ำมันมะพร้าว คั้นกะทิ น้ำตาลมะพร้าว น้ำตาลสด เป็นต้น มีเป็นจำนวนมากและส่วนใหญ่จะตั้งกระจายอยู่ในพื้นที่การเกษตร ส่วนอุตสาหกรรมต่อเนื่องการประมง ได้แก่ โรงทำน้ำปลา ปลาป่น แขน้แข็งสัตว์น้ำ และถนอมอาหาร เป็นต้น อุตสาหกรรมดังกล่าวมีจำนวนไม่มาก แต่ก็มีความสำคัญต่อการพัฒนาพื้นที่ในจังหวัดนี้ไม่น้อย นอกจากนี้ยังมีอุตสาหกรรม



กรรมบริการ เช่น ซ่อมเครื่องจักรและเครื่องยนต์ เคาะ พ่นสี รถยนต์ เป็นต้น อุตสาหกรรมประเภทนี้มีเป็นจำนวนมาก และส่วนใหญ่จะกระจุกตัวอยู่ในเขตอำเภอเมือง

การค้าและบริการ เป็นสาขาการผลิตที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงที่สุด แต่ส่วนใหญ่จะอยู่เฉพาะเขตเทศบาลเมืองและชุมชนศูนย์กลางที่สำคัญต่าง ๆ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

การท่องเที่ยว เนื่องจากพื้นที่ของจังหวัดนี้มีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมาก และมีความหลากหลายของประเภท แต่ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติซึ่งมีศักยภาพสูงในการพัฒนา นั่นคือ ตอนหอยหลอด นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาจากกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง

3) โครงสร้างสังคมและบริการพื้นฐาน

การบริการพื้นฐานในจังหวัดนี้ส่วนใหญ่จะมีบริการตามเขตชุมชนใหญ่ ๆ คือ เทศบาลเมือง และสุขาภิบาลต่าง ๆ มากกว่า การบริการพื้นฐานดังกล่าว ได้แก่

- ไฟฟ้า เป็นบริการพื้นฐานอย่างเดียวที่ให้บริการได้ทั่วพื้นที่จังหวัดนี้
- ประปา ส่วนใหญ่จะบริการในเขตชุมชนเมือง ส่วนในบริเวณชนบท

ยังขาดแคลนในเรื่องน้ำที่จะใช้ในการบริโภค-บริโภค เนื่องจากน้ำบาดาลมีคุณภาพต่ำ นอกจากนี้ยังมีการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งที่จะใช้ในการเพาะปลูก

- การคมนาคมขนส่ง แม้ว่า การคมนาคมของพื้นที่จังหวัดนี้จะสามารถติดต่อกับจังหวัดอื่น ๆ ได้สะดวกโดยทางหลวงหมายเลข 35 แต่การพัฒนาการคมนาคมภายในจังหวัดยังไม่ทั่วถึง สภาพถนนเป็นดินลูกรัง ไม่สามารถใช้งานได้ในทุกฝน ประกอบกับสภาพพื้นที่มีคลองซอยมากมาย ดินเป็นดินเลนรองรับน้ำหนักได้ไม่ดี และการตั้งบ้านเรือนประชาชนกระจัดกระจายไม่รวมกลุ่มกัน ถนนจึงไปไม่ถึง

6.1.2 สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

จากการศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและเกี่ยวข้องกับพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสมุทรสงคราม สามารถจัดกลุ่มสาขาปัญหาหลักที่เกิดขึ้น ได้แก่ สาขาสภาพแวดล้อมกายภาพ สาขาสេรษฐกิจ-กิจกรรมการพัฒนา สาขาสังคม-ประชากร สาขาสาธารณูปโภค และสาขาการบริการ-พัฒนา และจากโครงสร้างของปัญหาทั้งหมด สามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น สรุปได้ว่า ปัญหาที่สำคัญที่สุดของพื้นที่นี้ คือ ปัญหาคุณภาพน้ำในแม่น้ำ คลอง และบริเวณ

ชายฝั่งทะเลที่เสื่อมโทรม รองลงมาคือ ปัญหาที่ดินทิ้งร้างจำนวนมาก ปัญหาขาดแคลนน้ำอุปโภค-บริโภค ปัญหาน้ำเค็มรุกฉ่ำพื้นที่ภายใน ปัญหาการลดลงของพื้นที่ป่าชายเลน และปัญหาความขัดแย้งในการใช้ที่ดิน เป็นต้น ซึ่งสภาพปัญหาเหล่านี้จะมีความสำคัญและมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการผลิตของพื้นที่ชายฝั่งทะเล

ส่วนความต้องการของท้องถิ่นนั้น พบว่าปัญหาน้ำเป็นปัญหาที่คนในพื้นที่ประสบปัญหามากที่สุดและต้องการความช่วยเหลืออย่างมาก ไม่ว่าจะเป็น ความต้องการน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค และการเกษตร ในส่วนของการประกอบอาชีพ ประชาชนในท้องถิ่นผู้ประกอบการอาชีพทางกลีกรมยังคงมีความรักและต้องการประกอบอาชีพเดิมอยู่ ส่วนผู้ประกอบการประมงหรือเพาะเลี้ยงชายฝั่งมีความต้องการเปลี่ยนแปลงอาชีพอย่างมาก ทั้งนี้การประกอบอาชีพดังกล่าวมีปัญหามากมายจนไม่สามารถดำเนินได้ต่อไป ขณะเดียวกันประชาชนในท้องถิ่นยังมีความต้องการอนุรักษ์พื้นที่ทางการเกษตรและความเป็นธรรมชาติ

6.1.3 สักยภาพการพัฒนาพื้นที่

จากสภาพทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และประชากร รวมไปถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ความต้องการของท้องถิ่น นโยบายการพัฒนาของรัฐ และนำมาพิจารณาสภาพการพัฒนาของพื้นที่ จะพบว่า พื้นที่ของจังหวัดสมุทรสงครามในแต่ละบริเวณจะมีศักยภาพที่แตกต่างกันออกไป คือ

- พื้นที่ที่มีศักยภาพทางการกลีกรม ได้แก่ พื้นที่ทางตอนบนของจังหวัดที่อยู่เหนือแนวเขื่อนกั้นน้ำเค็มขึ้นมา เป็นพื้นที่ระบบน้ำจืด
- พื้นที่ที่มีศักยภาพทางการประมงและทำนาเกลือ ได้แก่ พื้นที่ทางตอนล่างของจังหวัดที่อยู่ใต้แนวเขื่อนกั้นน้ำเค็มลงมา ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมืองฯ และบางส่วนของอำเภออัมพวา
- พื้นที่ที่มีศักยภาพในการอนุรักษ์ป่าไม้ธรรมชาติ ได้แก่ บริเวณตลอดแนวชายฝั่ง ซึ่งเป็นที่ดินงอกใหม่อยู่ในเขตอำเภอเมืองฯ ทั้งหมด
- พื้นที่ที่มีศักยภาพในการกำหนดเขตอุตสาหกรรม ลักษณะอุตสาหกรรมที่มีบทบาทต่อการพัฒนาพื้นที่ในจังหวัดนี้มี 2 ประเภท คือ อุตสาหกรรมต่อเนื่องทางการเกษตรเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กทำกันในครัวเรือน กระจายอยู่ในพื้นที่การเกษตรทั่วไป (สวนมะพร้าว) ส่วนอุตสาหกรรมต่อเนื่องการประมง ควรจะอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลและการคมนาคมขนส่งสะดวก ได้แก่ พื้นที่แถบตำบลบางจะเกร็ง และตำบลลาดใหญ่ ในเขตอำเภอเมืองสมุทรสงคราม

6.2 นโยบายและจุดมุ่งหมายของการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล

ในการจัดการหรือพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพยากรชายฝั่งทะเลของจังหวัดสมุทรสงครามนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีกรอบของการพัฒนา (Development Framework) เพื่อใช้เป็นหลักในการดำเนินงานต่อไป กรอบการพัฒนาในที่นี้คือ นโยบายการพัฒนาอย่างกว้าง ๆ ที่จำเป็นต้องสอดคล้องกับสภาพกายภาพ สิ่งแวดล้อม สภาพเศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งจะ เป็นพื้นฐานในการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสมุทรสงครามต่อไป ในที่นี้ได้กำหนดนโยบายอย่างกว้าง ๆ ไว้ดังนี้

นโยบายการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล

- 1) การเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลจะต้องสอดคล้องหรือเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายและแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับประเทศ ระดับภาค และระดับท้องถิ่น เพื่อให้ความขัดแย้งในการใช้ที่ดินในด้านต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด จนไม่เกิดผลเสียต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และสภาวะแวดล้อมของท้องถิ่น
- 2) การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลจะเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาชนบท โดยมุ่งหมายกระจายประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่น ที่ได้รับความเดือดร้อนและผลกระทบจากการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมากที่สุด
- 3) การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลในรูปแบบใดก็ตาม จะต้องคำนึงถึงความสมดุลของสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศวิทยา เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาและผลกระทบอย่างที่ประสบอยู่ในปัจจุบัน
- 4) การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล ควรเป็นการพัฒนาแบบเอนกประสงค์ (Multipurpose Development) เพื่อสามารถใช้ทรัพยากรในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดและมีประสิทธิภาพสูงสุด

จุดมุ่งหมายของการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสมุทรสงคราม

จุดมุ่งหมายของการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสมุทรสงครามนั้นมี 3 ประเด็นหลัก คือ

1. จุดมุ่งหมายด้านเศรษฐกิจและสังคม (Socio-Economic Goal) เป็นการยกฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในพื้นที่ชายฝั่งทะเลให้ดีขึ้น โดยการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่เกษตรกรรมปัจจุบัน พัฒนากิจกรรมทางน้ำและการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ร้างจำนวนมาก รวมทั้งการใช้ประโยชน์พื้นที่ชายฝั่งทะเลในด้านอื่น ๆ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมทางกายภาพของพื้นที่ และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

2. จุดมุ่งหมายด้านนิเวศวิทยา (Ecological Goal) เป็นการพัฒนาระบบนิเวศวิทยาในพื้นที่ชายฝั่งทะเลให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะทรัพยากรป่าชายเลน เพื่อรักษาระบบนิเวศชายฝั่งทะเลที่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์น้ำวัยอ่อน

3. จุดมุ่งหมายด้านทรัพยากร (Sustainable Resource Goal) เป็นการพัฒนาเพื่อการใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพยากรอื่น ๆ ในพื้นที่ชายฝั่งทะเล โดยเฉพาะทรัพยากรน้ำให้เป็นไปอย่างเหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยต้องรักษาสมดุลตามธรรมชาติและระบบนิเวศไว้เพื่อให้มีทรัพยากรนั้นใช้ได้อย่างต่อเนื่องและยาวนาน

6.3 ขอบเขตพื้นที่เพื่อการพัฒนา

เนื่องจากพื้นที่ชายฝั่งทะเลไม่สามารถที่จะกำหนดขอบเขตที่แน่นอนได้ แต่เพื่อให้การเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลสามารถมองเห็นภาพได้ชัดเจนขึ้น ทั้งในแง่ของการวางแผนพัฒนาและในแง่ของการปฏิบัติ จึงได้กำหนดขอบเขตพื้นที่โดยรวมของจังหวัดสมุทรสงครามเป็น 3 เขตด้วยกัน คือ (แผนที่ 6.1)

- เขตพัฒนาตอนนอก เป็นเขตที่กำหนดจากสภาพกายภาพของพื้นที่ ในพื้นที่คือ ลักษณะภูมิประเทศ โดยจะเป็นพื้นที่จากแนวชายฝั่งออกไปในทะเล พื้นที่ดังกล่าวมีกิจกรรมที่เกิดขึ้นได้แก่ การเพาะเลี้ยงชายฝั่งจำพวกหอยแครง หอยแมลงภู่ และการจับหอยหลอด นอกจากนี้ยังมีการประมงชายฝั่ง การประมงน้ำลึก รวมถึงการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นบริเวณตอนนอกด้วย
- เขตพัฒนาตอนใน เป็นเขตที่กำหนดตามลักษณะทางกายภาพที่เห็นได้ชัด เช่น ถนน ทางรถไฟ แม่น้ำ และแนวเขื่อนป้องกันน้ำเค็ม ซึ่งขอบเขตของพื้นที่นี้จะเริ่มตั้งแต่แนวเขตชายฝั่งทะเลขึ้นไปจรดแนวทางหลวงหมายเลข 35 (ถนนธนบุรี-ปากท่อ) ทางด้านฝั่งตะวันตกของแม่น้ำแม่กลอง ส่วนทางด้านฝั่งตะวันออกของแม่น้ำแม่กลองจะใช้แนวทางหลวงหมายเลข 3092 (ถนนเอกชัย) แนวเขตทางหลวงทั้ง 2 นั้นคือ แนวเขื่อนป้องกันน้ำเค็มของจังหวัดสมุทรสงครามนั่นเอง พื้นที่ในเขตดังกล่าวเป็นพื้นที่ระบบน้ำเค็มทั้งหมด โดยมีกิจกรรมที่เกิดขึ้น ได้แก่ การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง (กุ้ง) นาเกลือ พื้นที่ป่าชายเลน และพื้นที่อยู่อาศัย
- เขตอภินิหาร เป็นเขตที่อยู่ถัดจากเขตพัฒนาตอนในขึ้นไปจนถึงเส้นเขตจังหวัด การใช้เส้นเขตจังหวัดเป็นแนวเขตอภินิหารนั้น เพราะพื้นที่ชายฝั่งทะเลไม่สามารถกำหนดขอบเขตที่แน่นอน และการพัฒนาใด ๆ ที่เกิดขึ้นในบริเวณหนึ่งบริเวณใดย่อมส่งผลกระทบต่ออีกบริเวณหนึ่งได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากนี้องค์การที่จะดำเนินการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลก็เป็นองค์การโดยรวมของจังหวัด ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงได้ใช้เขตจังหวัดเป็นพื้นที่ที่อยู่ในการวางแผนนี้ด้วย พื้นที่ในเขตนี้มีกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ได้แก่ การเกษตรกรรม และที่อยู่อาศัย

ในการวางแผนพัฒนาการใช้ประโยชน์พื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสมุทรสงครามนี้ จะพัฒนาพื้นที่ที่จะพัฒนาดังแต่ พื้นที่จากแนวเขตจังหวัด เขตพัฒนาตอนในลงไปถึงพื้นที่พัฒนาตอนนอก ซึ่งเป็นทะเล แต่ทั้งนี้พื้นที่ชายฝั่งทะเลที่จะทำการพัฒนานั้น จะเป็นพื้นที่ใด บริเวณใดนั้น จะขึ้นอยู่กับเรื่องที่จะพิจารณาเพื่อการพัฒนา ซึ่งทั้งนี้จะอยู่ภายใต้กรอบนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลที่ได้กำหนดไว้ข้างต้น

6.4 แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล จังหวัดสมุทรสงคราม

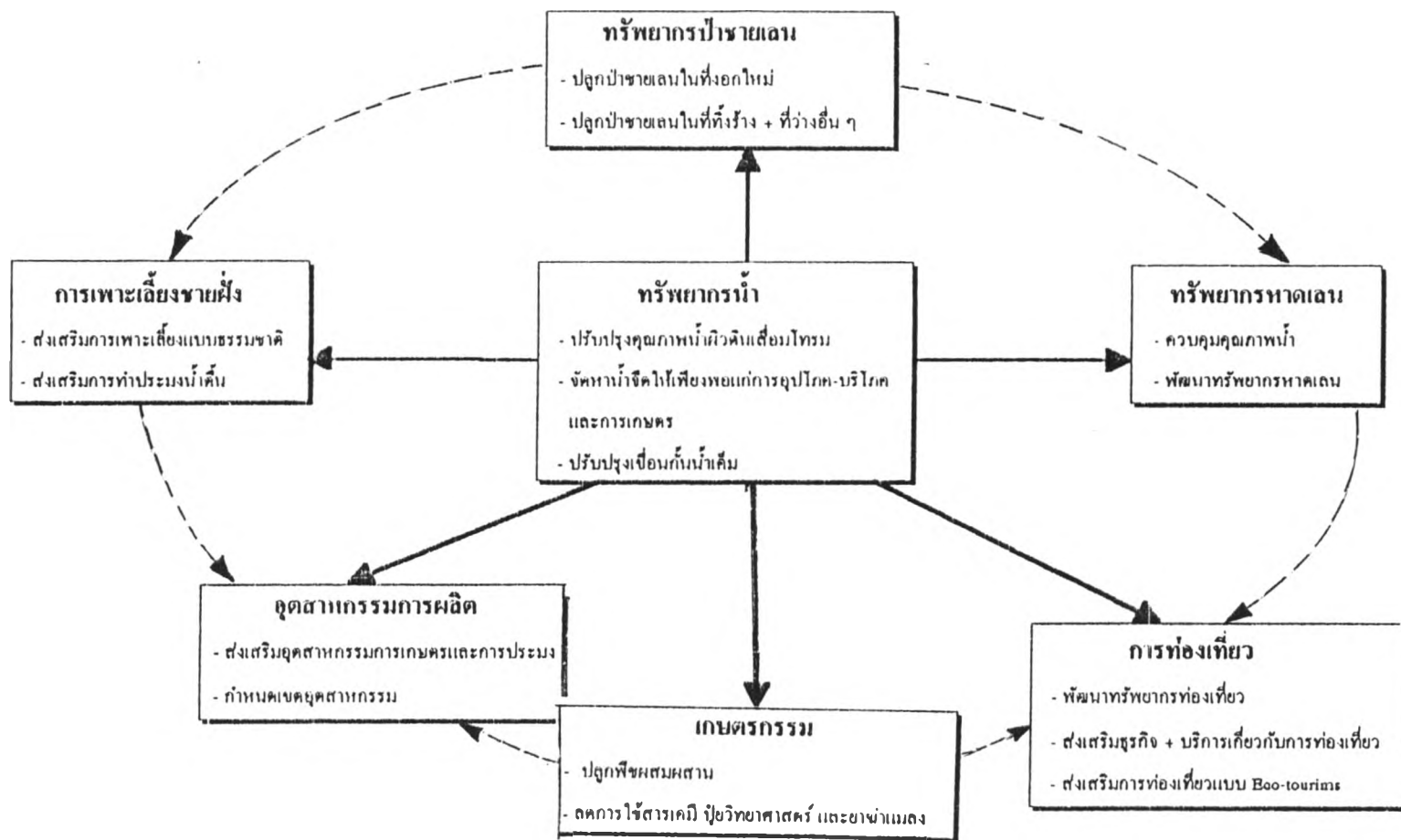
ในการศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลที่เหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัตินั้น จะต้องมีความสอดคล้องกันในหลายประเด็น กล่าวคือ การพัฒนานั้นต้องสอดคล้องกับสภาพศักยภาพ และเป็นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาของรัฐ และความต้องการของท้องถิ่น

จากผลการศึกษาใน 3 ประเด็นหลัก คือ ศักยภาพ ข้อจำกัด และปัญหา นโยบายของรัฐ และความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งได้กล่าวไว้ในบทที่ 4 และ 5 รวมทั้งการศึกษาสภาพพื้นที่ด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม ประชากร และสิ่งแวดล้อม ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 นั้น พอที่จะบ่งชี้เป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสมุทรสงครามที่ชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้ การพัฒนาทรัพยากรน้ำจะเป็นประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญมากที่สุด ซึ่งถ้าสามารถพัฒนาทรัพยากรน้ำในพื้นที่นี้ให้อยู่ในสภาพที่ดีแล้ว การพัฒนาด้านอื่น ๆ ทั้งในส่วนของการบริหารธรรมชาติและกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดนี้ก็จะสามารถได้รับการพัฒนาตามไปด้วย หรือเป็นการตัดวงจรของปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่นี้ได้มาก เนื่องจากทรัพยากรน้ำถือเป็นปัจจัยพื้นฐานหลักของการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม (แผนภูมิที่ 6.1) สำหรับรายละเอียดของการพัฒนาในแต่ละสาขามีดังนี้

6.4.1 แนวทางการพัฒนาทรัพยากรน้ำ

จากการศึกษาโดยการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นในบทที่ 5 นั้น จะพบว่า ปัญหาที่เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำจะเป็นปัญหาที่มีความสำคัญในลำดับต้น ๆ โดยพบว่าปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพน้ำในแม่น้ำ คลอง และบริเวณชายฝั่งทะเล เสื่อมโทรมลง จะเป็นปัญหาที่มีความสำคัญมาเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค และการเกษตร ปัญหาน้ำเค็มรุกคืบพื้นที่ภายใน และปัญหาน้ำบาดาลมีคุณภาพต่ำ ตามลำดับ ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำที่เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษา ตามจุดมุ่งหมายของการพัฒนาจึงได้เสนอแนวทางการพัฒนา ดังนี้

แผนภูมิที่ 0.1 แสดงความสัมพันธ์ของการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและกิจกรรมการพัฒนาในพื้นที่ชายฝั่งทะเล จังหวัดสมุทรสงคราม



→ ทิศทางการพัฒนาหลัก
 - - - - - ทิศทางการพัฒนาอ้อม

6.4.1.1 การจัดโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำผิวดินที่เสื่อมโทรม

1) การจัดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียตามจุดต่าง ๆ

จากปัญหาน้ำเสีย หรือคุณภาพน้ำในแม่น้ำลำคลองต่าง ๆ และบริเวณชายฝั่ง ที่มีเปลี่ยนไปไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เต็มที่ โดยเฉพาะการเพาะเลี้ยงกุ้ง ทั้งนี้มาจากการปล่อยน้ำทิ้งจากชุมชน โรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งบริเวณริมแม่น้ำแม่กลอง และจากพื้นที่การเกษตร รวมไปถึงน้ำเสียที่มาจากโรงงานอุตสาหกรรมในแถบอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ที่ไหลเข้ามาลงคลองสุนัขหอนเข้าสู่คลองแม่กลอง ออกสู่น้ำแม่กลอง และออกสู่ทะเลที่ปากแม่น้ำ การปล่อยน้ำเสียจากกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวนั้น บริเวณที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด คือ พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเล (เขตพัฒนาตอนใน และเขตพัฒนาตอนนอก) ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบกิจกรรมเพาะเลี้ยงชายฝั่ง และการประมงน้ำตื้น

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาหรือลดความเสื่อมโทรมของคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำดังกล่าว จึงเสนอให้กรมการจัดทำระบบบำบัดน้ำเสียขึ้นตามจุดต่าง ๆ นอกเหนือจากระบบบำบัดน้ำเสียตามชุมชนเมืองต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่บริเวณริมแม่น้ำแม่กลองที่ควรจะมีอยู่แล้ว ได้แก่ เทศบาลเมืองกาญจนบุรี เทศบาลเมืองราชบุรี และเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม โดยบริเวณที่ควรจะมีการจัดตั้งระบบบำบัดน้ำเสีย ได้แก่ (แผนที่ 6.2)

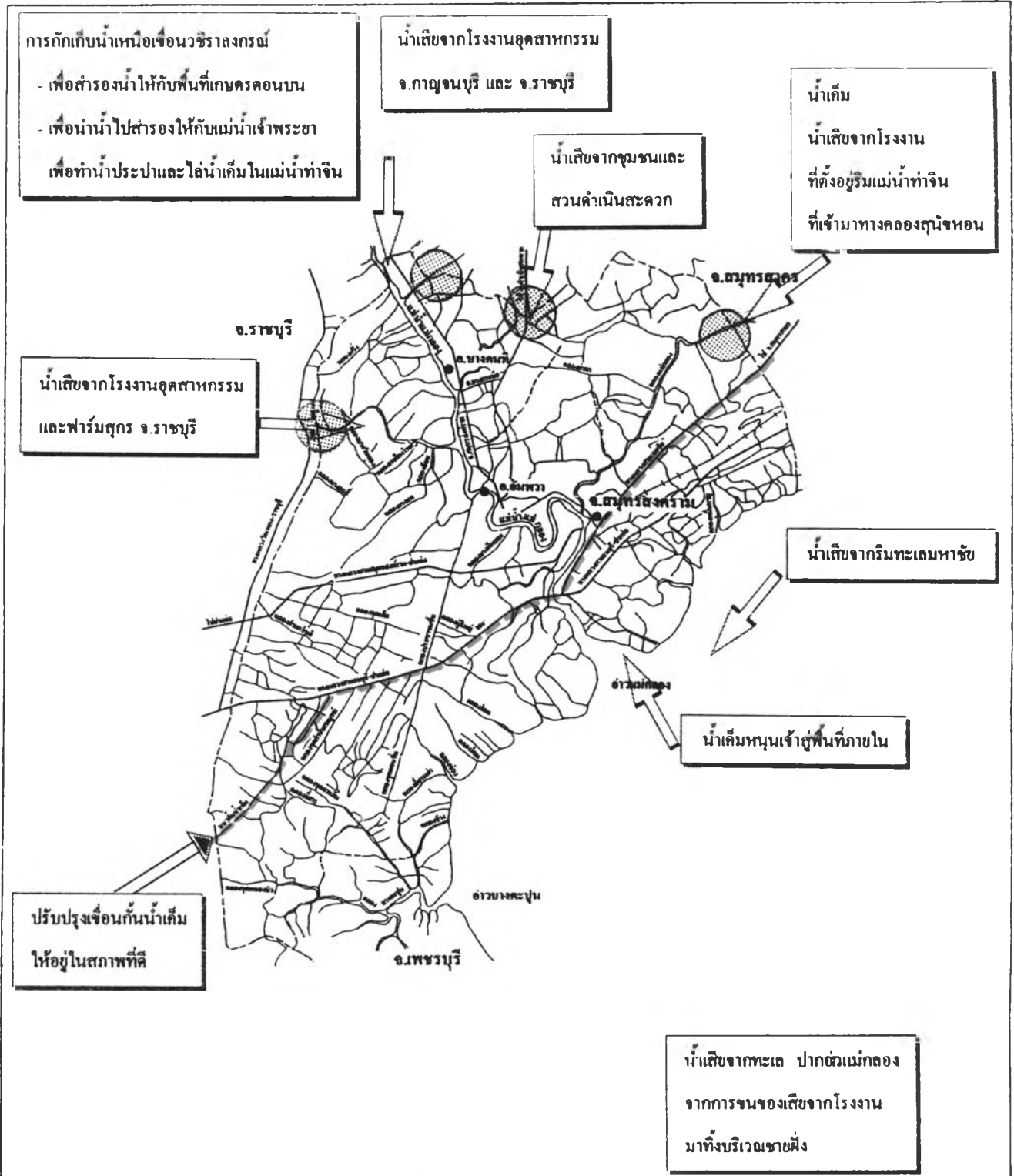
- บริเวณแม่น้ำแควอ้อมกับวัดประดู่ตัดเขตจังหวัดราชบุรี
- บริเวณประตูน้ำบางนกแขวก (คลองดำเนินสะดวก)
- บริเวณเหนือคลองบางน้อย
- บริเวณเหนือคลองแม่กลองติดเขตคลองหรมแดน

ทั้งนี้เพื่อเป็นการสกัดน้ำเสียก่อนที่จะไหลเข้าแม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำอ้อม คลองแม่กลอง และเข้าไปในลำคลองทั้งหมดบริเวณตอนกลางและตอนล่างของจังหวัดสมุทรสงคราม ขณะเดียวกันจะต้องส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ตอนบนในเขตจังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม ให้ลดการใช้สารเคมี ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ และยาฆ่าแมลงในน้้อยลง และหันมาใช้ปุ๋ยธรรมชาติแทน ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการสะสมของสารเคมีเหล่านั้นในแหล่งน้ำ เพราะถ้ามีมากเกินไปจะก่อให้เกิดปัญหาต่อระบบนิเวศชายฝั่งเมื่อระบายออกสู่ทะเล รวมไปถึงกิจกรรมที่ต้องพึ่งพาแหล่งน้ำนั้น เช่น การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง และการประมง

นอกจากนี้ควรขอความร่วมมือจากจังหวัดต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่บริเวณริมแม่น้ำแม่กลอง คือ จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดราชบุรี โดยมีการประสานงานและร่วมมือกันวางแผนอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลอง

2) การรณรงค์ปลูกฝังจิตสำนึกประชาชนในท้องถิ่น

การปลูกฝังจิตสำนึกให้กับประชาชนนั้น ไม่จำเป็นต้องเป็น



แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล จังหวัดสมุทรสงคราม

<p>แผนที่ : 6.2</p>	<p>ผลลง : ปัญหาทรัพยากรน้ำที่เกิดจากกิจกรรมภายนอกและแนวทางการพัฒนาทรัพยากรน้ำ</p>	
<p>สัญลักษณ์ :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● พื้นที่เกษตร ● พื้นที่อุตสาหกรรม — ถนน --- เขตเทศบาล ~+~+~+~ เขตชลประทาน ~+~+~+~ เขตน้ำเค็ม ~+~+~+~ เขตน้ำจืด ~+~+~+~ เขตน้ำกร่อย ~+~+~+~ เขตน้ำขุ่น <p>● จุดที่ตั้งระบบบำบัดน้ำเสีย</p>		
<p>ที่มา :</p>	<p>มาตราส่วน 1:50,000</p>	

ประชาชนในจังหวัดสมุทรสงครามเท่านั้น ควรเป็นประชาชนที่อยู่ในเขตลุ่มน้ำแม่กลองนี้ทั้งหมด ให้มีความตระหนักร่วมกันในการอนุรักษ์แม่น้ำแม่กลอง ให้ถือเป็นสมบัติที่มีค่าทุกคนควรมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ โดยให้มีส่วนในการติดตามและเฝ้าระวังด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนหาทางร่วมกันในการบำบัดและฟื้นฟูสภาพแวดล้อมของแม่น้ำแม่กลอง เช่น การไม่ทิ้งขยะมูลฝอยลงสู่แหล่งน้ำต่าง ๆ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควรมีความรับผิดชอบต่อบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ เป็นต้น รวมทั้งการรณรงค์การใช้ปุ๋ยจากธรรมชาติแทนปุ๋ยวิทยาศาสตร์เพื่อที่จะช่วยรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งน้ำและดิน

3) การใช้มาตรการกฎหมายและการควบคุมดูแลอย่างจริงจัง การควบคุมดูแลอย่างจริงจังเป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องนี้ ที่จะต้องมีควมรับผิดชอบในการควบคุมดูแลการปล่อยน้ำทิ้งจากแหล่งต่าง ๆ ลงโทษผู้ที่กระทำผิดที่ปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำโดยปราศจากการบำบัดให้อยู่ในเกณฑ์ตามที่กรมควบคุมมลพิษกำหนดไว้

6.4.1.2 การจัดหาน้ำจืดให้เพียงพอแก่การอุปโภค-บริโภค และการเกษตร การขาดแคลนน้ำจืดก็เป็นปัญหาที่รุนแรงที่เกิดขึ้นกับจังหวัดนี้ โดยบริเวณที่ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำจืดในการอุปโภค-บริโภค ส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณตอนล่างของแนวเขื่อนป้องกันน้ำเค็ม (เขตพัฒนาดอนิน) ส่วนบริเวณบริเวณที่ขาดแคลนน้ำจืดเพื่อการเกษตรจะอยู่ในบริเวณเหนือแนวเขื่อนป้องกันน้ำเค็มขึ้นมา (เขตอิทธิพล)

สำหรับน้ำเพื่อการเกษตร แม้ว่าทางกรมชลประทานได้จัดการชลประทานภายใต้โครงการชลประทานแม่กลองใหญ่ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำนั้นแล้วก็ตาม แต่พื้นที่การเกษตรในจังหวัดนี้เกือบทั้งหมดไม่ได้รับน้ำจืดมาช่วยในพื้นที่เพาะปลูกสักเท่าไร ประกอบกับการเป็นพื้นที่ปลายน้ำ ซึ่งถ้าหน้าแล้งพื้นที่ตอนล่าง (เขตอิทธิพล) จะได้รับผลกระทบจากปัญหาน้ำเค็มรุกฉ่ำทันที แม้ว่าจะมีการแก้ไขโดยการสร้างเขื่อนกั้นน้ำเค็มตามคลองสาขต่าง ๆ แล้วก็ตาม แต่ปัญหานี้ก็ยังเกิดขึ้น คือ พื้นที่เกษตรขาดแคลนน้ำ ผลผลิตได้รับความเสียหาย

ในกรณีเช่นนี้จำเป็นต้องหาแหล่งน้ำสำรองเพื่อพื้นที่ทางการเกษตรเหนือแนวเขื่อนกั้นน้ำเค็ม ซึ่งความเหมาะสมที่จะเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา คือ การใช้แหล่งน้ำธรรมชาติทั้งหมดที่มีอยู่ เป็นแหล่งน้ำสำรอง โดยเฉพาะคลองใหญ่ ๆ เช่น แม่น้ำอ้อม คลองวัดประคู้ คลองแม่กลอง และคลองประชาชมชื่น ฯลฯ โดยรักษาคลองธรรมชาติที่มีอยู่เหล่านั้นไว้ให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ โดยการขุดลอกคลองทั้งหมดในพื้นที่ไม่ให้ตื้นเขิน ซึ่งจะ

ต้องร่วมมือกันทั้งหน่วยงานของรัฐในท้องถิ่นกับประชาชนในท้องถิ่น ขณะเดียวกันชาวสวนก็ต้องช่วยด้วยโดยการรักษาร่องสวนของตนให้มีสภาพดีและลึกพอที่จะกักเก็บน้ำไว้ใช้เพียงพอต่อการเพาะปลูกในแต่ละปี และควรที่จะทำการเพาะปลูกแบบขอร่องสวนต่อไป เพราะนอกจากจะช่วยให้มีน้ำจืดสำรองแล้วยังช่วยแก้ไขปัญหาน้ำเค็มที่จะรุกเข้ามามีได้ด้วย

ส่วนน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคนั้น จากสภาพภูมิประเทศที่อยู่ติดทะเล และเป็นพื้นที่ปลายน้ำ ทำให้น้ำในแหล่งน้ำผิวดินได้รับอิทธิพลจากทะเลและน้ำมีคุณภาพต่ำจนไม่สามารถนำน้ำนั้นมาใช้ทำน้ำประปาเพื่อการอุปโภค-บริโภคได้ น้ำที่ใช้จึงเป็นน้ำบาดาลทั้งหมด แต่น้ำบาดาลในพื้นที่บางแห่งโดยเฉพาะบริเวณตอนล่างของจังหวัด (เขตพัฒนาตอนใน) ก็มีคุณภาพต่ำเนื่องจากน้ำเค็มสามารถแทรกเข้าไปได้ ซึ่งการแก้ปัญหาที่เหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุด คือ การส่งเสริมให้ประชาชนสำรองน้ำไว้ใช้ให้เพียงพอ ขณะเดียวกันหน่วยงานของรัฐในท้องถิ่นก็สนับสนุนในการจัดหาน้ำจืด โดยการเร่งสำรวจและขุดเจาะน้ำบาดาล ในมีระดับที่ลึกลงไป เพื่อให้ชั้นระดับที่น้ำเค็มจะแทรกไปได้ จัดหารถบรรทุกน้ำแจกจ่ายแก่ราษฎรตามหมู่บ้านต่าง ๆ ให้เพียงพอ จัดสร้างแท่งค้ำน้ำหรือแหล่งเก็บกักน้ำประจำหมู่บ้านเพื่อสำรองน้ำไว้ใช้ร่วมกัน

6.4.1.3 การจัดการแก้ไขปัญหาน้ำเค็ม

สำหรับปัญหาน้ำเค็ม แม้ว่ากรมชลประทานและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจะได้ทำการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการก่อสร้างเขื่อนป้องกันน้ำเค็ม ประตูระบายน้ำตามคลองต่าง ๆ แล้วก็ตาม สวมให้พื้นที่ใต้ถนนธนบุรี-ปากท่อกลายเป็นพื้นที่น้ำเค็ม และให้ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับน้ำเค็ม ถือได้ว่าเป็นการช่วยให้พื้นที่ตอนบนหนีจากแนวถนนธนบุรี-ปากท่อให้ปลอดภัยจากปัญหาน้ำเค็มที่จะรุกเข้าพื้นที่เพาะปลูก ถ้าไม่มีปัญหาจากความแห้งแล้งตามสภาพธรรมชาติหรือการทำลายสภาพแวดล้อมของมนุษย์ที่เข้ามารบกวนแล้ว ปัญหาน้ำเค็มรุกเข้าก็จะไม่เกิดขึ้นมากนัก แต่ปัจจุบันสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศกำลังมีปัญหา เพราะสภาพอากาศในพื้นที่แล้งลงทุกปี นอกจากนี้ในระยะ 5-6 ปีที่ผ่านมา พื้นที่นี้ยังได้รับผลกระทบจากการทำนาแก้งเพิ่มขึ้นอีก เริ่มจากการทำลายแนวเขื่อนป้องกันน้ำเค็มเพื่อทำนาแก้ง ทำให้ส่วนบริเวณใกล้เค็มองได้รับความเสียหายจากน้ำเค็มที่ทะลักเข้าสวน โดยเฉพาะพื้นที่ในแถบตำบลลาดใหญ่และตำบลนางตะเคียน ประกอบกับปัญหาน้ำเค็มจากบ่อแก้งที่ไหลลงสู่ทะเลไม่ทันก็จะปะปนเข้าไปสร้างปัญหาให้กับพื้นที่เพาะปลูกอีก แต่ปัจจุบันปัญหานี้เบาบางลงเนื่องจากนาแก้งล้มแล้ว จึงเหลือแต่เพียงจะต้องปรับปรุงสภาพเขื่อน ประตูปิด-เปิดกันน้ำตามคลองสายต่าง ๆ ให้มีสภาพดีดั้งเดิมเพื่อไม่ให้ปัญหาเช่นนี้เกิดขึ้นอีก

นอกจากนี้การกำหนดการปิด-เปิดประตูระบายน้ำตามคลองต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์สภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะในฤดูฝนที่มีปัญหาเรื่องการระบาย

น้ำที่มีปริมาณมากเกินไปออกจากส่วน ล่งสู่คลอง และเพื่อปล่อยออกสู่ทะเลนั้น จะทำให้พื้นที่ตอนล่าง (เขตพัฒนาตอนใน) ได้รับความเค็มครึ้น ดังที่เกิดขึ้นแล้วในพื้นที่แถบตำบลสีสาร ตำบลลาดใหญ่ และตำบลแพรทนามแดง จึงควรมีการตกลงประสานงานระหว่างชาวบ้านที่ประกอบอาชีพเพาะเลี้ยงกุ้ง ชาวสวน และชาวนา ที่อยู่ในบริเวณนั้น เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งนี้

ทั้งหมดเป็นแนวทางการพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสมุทรสงคราม จะเห็นได้ว่าถ้าสามารถแก้ไขปัญหากับทรัพยากรน้ำนี้ได้ จะเป็นการคิดวงจรของปัญหาหรือลดความรุนแรงของปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามมามากมายในพื้นที่นี้ได้ เช่น ปัญหาการทำนากุ้งไม่ได้ผล ปัญหาที่ดินทิ้งร้างจำนวนมาก ปัญหาปริมาณสัตว์น้ำลดจำนวนลง ปัญหาดินเค็มดินกรด ปัญหาความขัดแย้งในการใช้ที่ดิน ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรหาดเลน เป็นต้น ดังนั้น นับได้ว่าปัญหาทรัพยากรน้ำเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดของพื้นที่ชายฝั่งทะเล จังหวัดสมุทรสงคราม

6.4.2 แนวทางการพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลน

ป่าชายเลนในบริเวณชายฝั่งทะเลของจังหวัดสมุทรสงครามนั้น ถูกทำลายเพื่อใช้เป็นพื้นที่นาุ้งในช่วงปี 2518-2532 พื้นที่ป่าชายเลนลดลงเป็นจำนวนกว่า 50,000 ไร่ โดยเฉพาะในช่วงปี 2527-2532 ที่มีการขยายตัวของนาุ้งอย่างรวดเร็ว เป็นยุคที่ธุรกิจกุ้งเฟื่องฟูมากที่สุด ปัจจุบันจังหวัดสมุทรสงครามมีป่าชายเลนเหลืออยู่เพียง 2,000 กว่าไร่ และเป็นป่าที่มีสภาพเสื่อมโทรม ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหากที่เกิดขึ้นจากทรัพยากรป่าชายเลน จึงได้เสนอแนวทางการพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลน ดังนี้

6.4.2.1 โครงการพัฒนาพื้นที่ป่าชายเลน

จากการลดลงของพื้นที่ป่าชายเลนและการเกิดปัญหาสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรม ส่งผลกระทบเชื่อมโยงไปทั่ว ทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับความเค็มครึ้นดังที่กล่าวไปแล้ว ประกอบกับปัจจุบันรัฐได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาป่าไม้มากขึ้น เพื่อเป็นการสร้างความสมดุลของระบบนิเวศโดยรวมให้ดีขึ้น การพัฒนาป่าชายเลนก็เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล เพราะป่าชายเลนจะเป็นตัวการช่วยปรับสภาพความสมดุลของระบบนิเวศชายฝั่งทะเลให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น เพื่อเป็นการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสร้างความสมดุลจึงควรสนับสนุนการปลูกป่าชายเลนขึ้นมาใหม่ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดนี้ ทั้งนี้จะเป็นผลดีต่อการพัฒนาพื้นที่เพาะเลี้ยงชายฝั่งตามธรรมชาติ ทำให้ความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติฟื้นกลับมา ส่งผลต่อเนื่องถึงการประมงน้ำจืดน้ำเค็มด้วย เป็นผลให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ (แผนที่ 6.3)

สำหรับการพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนในจังหวัดสมุทรสงครามนั้น เป็นไปได้ยาก เพราะเป็นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ทั้งสิ้น ซึ่งรัฐไม่สามารถเข้าไปดำเนินการใด ๆ ได้อย่างจริงจัง คงทำได้ก็เพียงการส่งเสริมเผยแพร่การปลูกป่าชายเลนที่ถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการให้แก่ราษฎรเท่านั้น โดยเฉพาะการส่งเสริมปลูกในพื้นที่ที่ร้างจากนาุ้งที่มีเป็นจำนวนมาก แต่ทั้งนี้ทางการจะต้องสนับสนุนในเรื่องของพันธุ์ไม้ที่เหมาะสม เทคนิคและความรู้เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนพื้นที่เพื่อการปลูกไม้ชายเลนนั้น ส่งเสริมให้ชาวประมงที่ปลูกจากเพื่อการค้าอยู่ แล้วให้ปลูกต่อไป และให้มีการปลูกไม้โกงกางเพิ่มด้วย เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุดจากการใช้ประโยชน์ที่ดินนั้น และเพื่อไม่ให้เปลี่ยนใจไปใช้ประโยชน์ที่ดินในด้านอื่น นอกจากนี้ต้องเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจของการทำนาุ้งกับป่าชายเลนให้เกษตรกรรายย่อยเข้าใจ และพยายามจูงใจผู้ประกอบการอาชีพนาุ้งให้ปลูกป่าชายเลนเสริมในที่ว่าง เพื่อความสมบูรณ์ของการเพาะเลี้ยงชายฝั่งทุกชนิด และเป็นการปรับระบบนิเวศของพื้นที่ให้ดีขึ้น

จากการศึกษานี้เห็นว่าควรมีการพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนอย่างจริงจังในพื้นที่จังหวัดนี้ โดยรัฐจะต้องใช้มาตรการที่ค่อนข้างจะเด็ดขาดในการกำหนดเขตพื้นที่สาธารณประโยชน์ริมทะเล เป็นที่ดินงอกใหม่บริเวณตลอดแนวชายฝั่งจังหวัดนี้ (แผนที่ 6.3) ที่ดินงอกใหม่นี้จะมีพื้นที่เพิ่มขึ้นทุกปีจากการพัดพาตะกอนมาจากบึง เพราะฉะนั้นถ้าใช้พื้นที่ดังกล่าวทั้งหมดปลูกป่าชายเลน ก็จะมีพื้นที่ป่าชายเลนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งตรงนี้ทางจังหวัดก็ได้ดำเนินการไปบ้างแล้ว แต่ผลของการปลูกป่าชายเลนยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นบริเวณเดียวกันกับเขตอนุรักษ์หอยแครง ที่มีกจะมีชาวบ้านและชาวประมงลักลอบเข้าไปจับหอย โดยเข้ากระดานลากเข้าไปเก็บ นับเป็นการสร้างความเสียหายแก่พื้นที่ป่าชายเลนที่เพิ่งปลูกใหม่ ซึ่งตรงนี้ทางจังหวัดควรมีการรณรงค์ให้คนในท้องถิ่นตระหนักถึงความสำคัญของพื้นที่ป่าชายเลนแห่งนี้ ที่จะ เป็นแหล่งผลิตสัตว์น้ำที่สำคัญและช่วยปรับสภาพพื้นที่ชายฝั่งให้มีภาวะสมดุลขึ้น ไม่สมควรเข้าไปรบกวนอย่างยิ่ง นอกจากนี้ขอความร่วมมือจากประชาชนในท้องถิ่นตำบลนั้น ๆ ร่วมกันดูแลไม่ให้มีใครมากทำลาย ขณะเดียวกันรัฐก็ควรสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่ดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็น พันธุ์ไม้ที่ใช้ปลูก ค่าตอบแทนแก่ผู้ทำประโยชน์ให้แก่พื้นที่แห่งนี้ รวมทั้งการกำหนดบทลงโทษอย่างจริงจังแก่ผู้บุกรุกทำลายพื้นที่บริเวณนี้

การพัฒนาป่าชายเลนที่กล่าวมานั้นจะช่วยแบ่งเบาหรือลดปัญหาที่เกิดขึ้นตามมาในพื้นที่นี้ได้ ไม่ว่าจะเป็น ปริมาณสัตว์น้ำที่ลดลง ที่อยู่อาศัยสัตว์น้ำถูกทำลาย การกัดเซาะพังทลายของดิน ปัญหาการทำนาุ้งไม่ได้ผล ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรหาดเลน เป็นต้น ซึ่งจะมีสภาพการที่ดีขึ้น แต่การพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะต้องใช้เวลาอย่างมากในการปรับตัวของสภาพแวดล้อมให้กลับสู่สภาพสมดุลย์ตามธรรมชาติ

6.4.3 แนวทางการพัฒนาทรัพยากรหาคเล่น

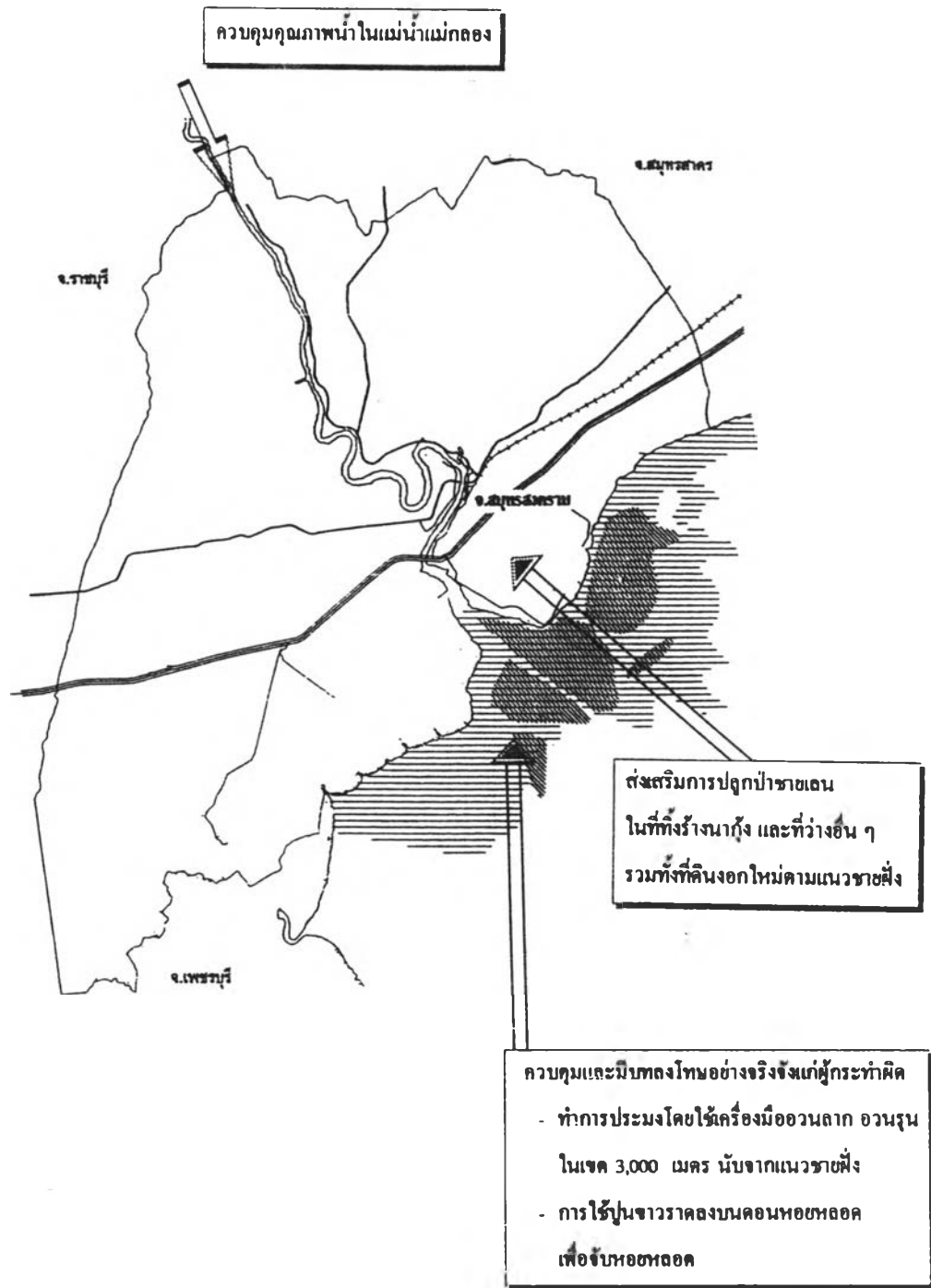
ทรัพยากรหาคเล่นของจังหวัดสมุทรสงครามเป็นที่ที่ชื่อเสียงและรู้จักของคนทั่วไป ถือเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนี้ก็ได้ คือ คอนหอยหลอด เป็นแหล่งผลิตหอยหลอดที่สำคัญ มีแห่งเดียวในประเทศไทย และยังเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำเศรษฐกิจชนิดอื่นที่สำคัญ ได้แก่ หอยกระพง ปูทะเล หอยแครง หอยแมลงภู่ เป็นต้น ปัจจุบันคอนหอยหลอดกำลังประสบปัญหาอย่าง มาก จากผลกระทบของสภาพแวดล้อมบริเวณชายฝั่งที่เสื่อมโทรมลง ได้ส่งผลให้หอยหลอดและ สัตว์น้ำชนิดอื่น ๆ ลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดนี้ไม่ น้อย ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรหาคเล่นที่เกิดขึ้นในพื้นที่นี้ จึงเสนอ แนวทางการพัฒนาทรัพยากรหาคเล่นไว้ ดังนี้ (แผนที่ 6.4)

6.4.3.1 การควบคุมคุณภาพน้ำบริเวณชายฝั่ง

คอนหอยหลอดตั้งอยู่บริเวณปากแม่น้ำแม่กลองทำให้ได้รับอิทธิพล ของน้ำจากแม่น้ำแม่กลองเป็นอย่างมาก หากน้ำจากแม่น้ำแม่กลองเกิดเน่าเสียจะเกิดผลกระทบ ต่อสิ่งมีชีวิตบริเวณนี้ได้ง่ายดังที่เคยปรากฏในอดีตเมื่อปี 2512-2516 สร้างความสูญเสียอย่างมาก ต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดสมุทรสงคราม สำหรับการควบคุมคุณภาพน้ำบริเวณชายฝั่ง นี้ใช้หลักการหรือแนวทางเดียวกับการพัฒนาทรัพยากรน้ำในการแก้ไขคุณภาพน้ำผิวดินที่เสื่อมโทรมที่ ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ซึ่งการพัฒนาทรัพยากรในจุดนี้จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทรัพยากรหาคเล่น โดยตรง สภาพหาคเล่นบริเวณชายฝั่งก็จะมีสภาพที่ดีขึ้น สิ่งมีชีวิตสามารถอยู่อาศัยและแพร่พันธุ์ ได้ต่อไป

6.4.3.2 การพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลน

การทำลายป่าชายเลนได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อระบบนิเวศ ชายฝั่ง และมีผลกระทบต่อคอนหอยหลอดได้หลายประการ เช่น ทำให้สูญเสียความอุดมสมบูรณ์ ของอาหารในทะเล มีการนำออกของตะกอนจากชายฝั่งมากขึ้น ซึ่งตะกอนที่มีขนาดเล็กมาก ๆ นั้นจะรบกวนการดำรงชีพของหอยหลอด นอกจากนี้การทำลายป่าชายเลนเพื่อทำนาเกลือยังเป็นผล ให้คอนหอยหลอดได้รับผลกระทบจากน้ำทิ้งที่ระบายออกจากร้างจำนวนมากและเป็นน้ำที่มีคุณภาพต่ำ แม้ว่าในปัจจุบันป่าชายเลนของจังหวัดนี้จะถูกเปลี่ยนเพื่อนำพื้นที่ไปพัฒนาด้านอื่น ๆ เป็นจำนวนมาก แล้วก็ตาม แต่ต่อไปนี้ในการที่จะพิจารณาเพื่อพัฒนาการใช้พื้นที่ป่าชายเลนจำเป็นต้องคำนึงถึงการ อนุรักษ์คอนหอยหลอดนี้ด้วย จากในแนวทางการพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่เสนอไว้ข้างต้นนั้นกั นี้เป็นผลพวงในการสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรหาคเล่นไปในตัว



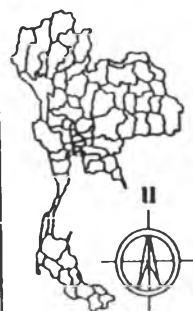
แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล จังหวัดสมุทรสงคราม

แผนที่ : 6.4 | หลอด : แนวทางการพัฒนาทรัพยากรชายฝั่ง

สัญลักษณ์ :

ที่มา :

มาตราส่วน



6.4.3.3 การประชาสัมพันธ์ วัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์คอนหอยหลอด

การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นคุณค่าของหอยหลอดและคอนหอยหลอด เข้าใจในเรื่องของสำคัญของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีต่อหอยหลอด รวมทั้งความจำเป็นการอนุรักษ์คอนหอยหลอด การประชาสัมพันธ์นั้นนอกจากจะเป็นการประชาสัมพันธ์สำหรับประชาชนทั่วไปแล้ว ควรเน้นการให้ความรู้และข้อควรปฏิบัติสำหรับชาวบ้านซึ่งมีกิจกรรมเกี่ยวข้องกับหอยหลอดและคอนหอยหลอดโดยตรง เช่น ไม่ควรใช้ปูนขาวราด หรือการจับหอยที่มีขนาดเล็กเกินไป หลีกเลี่ยงการนำหอยหลอดไปเป็นอาหารเลี้ยงกุ้ง เป็นต้น เพราะการทำเช่นนั้นจะทำให้หอยหลอดจำนวนหนึ่งต้องตายไปโดยเปล่าประโยชน์ และหอยหลอดอีกมากถูกจับไปตั้งแต่ยังเล็ก ไม่มีโอกาสแพร่พันธุ์ประชากรหอยหลอดรุ่นต่อมา ส่งผลให้ประชากรหอยหลอดมีจำนวนลดลง

ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็น พระราชบัญญัติ กฎกระทรวง รวมทั้งคำสั่งต่าง ๆ ของทางราชการ (ดูภาคผนวก จ.) ซึ่งมีบทลงโทษที่รุนแรงแล้วก็ตาม แต่ถ้าพิจารณาให้ดีแล้วจะเห็นว่ากฎหมายเหล่านั้นในทางปฏิบัติยังไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามข้อกำหนดนั้นได้อย่างจริงจัง เนื่องจากมีปัญหาหลาย ๆ ด้าน เช่น คำสั่งห้ามใช้ปูนขาวราดลงบนคอนหอยหลอดเพื่อจับหอยหลอดนั้น ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ไม่สามารถจะออกไปคอยสอดส่องดูแลได้ทั่วถึง เนื่องจากมีชาวบ้านที่ออกไปจับหอยจำนวนมากต่างก็กระจ่ายแยกย้ายกันไปหาหอยบนคอนหอยหลอดซึ่งเป็นบริเวณที่กว้างมาก ในบางฤดูกาลก็ต้องทำการจับหอยในคอนกลางคืน เป็นการยากที่จะควบคุมได้ เจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อย ขาดแคลนอุปกรณ์เครื่องมือในการออกไปตรวจจับ หรือแม้แต่การทิ้งขยะมูลฝอยของเสียต่าง ๆ รวมทั้งการระบายน้ำที่มีคุณภาพไม่ดี ซึ่งทางการก็ควรเข้าไปสอดส่องควบคุมดูแลเป็นที่ทราบกันดีว่าการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเป็นสิ่งที่ไม่ควรละเลย แต่เนื่องจากความยากลำบากในการปฏิบัติก็เป็นอุปสรรคอย่างมาก ดังนั้นการประชาสัมพันธ์และการรณรงค์เพื่อให้ประชาชนเข้าใจและเต็มใจที่จะปฏิบัตินั้นจะเป็นผลดีกว่าในระยะยาว และเป็นการแก้ไขปัญหาด้านเหตุโดยแท้

ทั้งหมดเป็นแนวทางที่เสนอเพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรหาดเลนในจังหวัดสมุทรสงคราม แต่จะเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรหาดเลนดังกล่าวเป็นผลมาจากปัญหาของทรัพยากรน้ำ และป่าชายเลน ซึ่งมีลำดับความสำคัญต้น ๆ ของปัญหาทั้งหมดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ จะเห็นว่าการแก้ปัญหาที่มีความสำคัญลำดับต้น ๆ ก่อนจะเป็นการแก้ไขปัญห่อื่น ๆ ที่เกิดตามมาได้อีกมาก จะเป็นการช่วยให้ไม่ต้องกลับไปแก้ปัญหาอื่นที่เกิดขึ้นตามมา เช่น ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรหาดเลน ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนั้นเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ แต่ต้นเหตุของปัญหาจริงแล้ว คือ คน ซึ่งเป็นกระทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว ขึ้นมาซึ่งต้องแก้ที่จุดนั้นถึงจะได้ผลที่สุด

6.4.4 แนวทางการพัฒนาการเกษตรกรรม

พื้นที่เกษตรกรรมที่ทำการกสิกรรมของจังหวัดนี้ทั้งหมดจะอยู่บริเวณเหนือแนวเขื่อนกั้นน้ำเค็มขึ้นมา (เขตอิทธิพล) บริเวณดังกล่าวจะเป็นบริเวณที่ได้รับผลกระทบจากการรุกค้ำของน้ำเค็มทั้งที่เป็นผลจากธรรมชาติ และจากการทำลายแนวเขื่อนกั้นน้ำเค็มเพื่อทำนาแก้ง ทั้งนี้ความรุนแรงของปัญหาที่เกิดขึ้นจะอยู่กับระยะทางที่ห่างจากแนวเขื่อนกั้นน้ำเค็ม นอกจากนี้พื้นที่เกษตรกรรมจะได้รับผลกระทบดังกล่าวมาแล้ว พื้นที่เกษตรกรรมก็ยังสามารถสร้างผลกระทบให้กับสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการพัฒนาอื่น ๆ ที่อยู่ทางตอนล่างได้เช่นกัน จากการใช้น้ำเค็มปุ๋ยวิทยาศาสตร์ ธาตุแอมลง จำนวนมากในพื้นที่การเกษตร ซึ่งจะถูกชะล้างไปกับน้ำ ลงสู่แหล่งน้ำและไหลออกสู่ทะเลบริเวณปากแม่น้ำ ทำให้น้ำในแหล่งน้ำต่าง ๆ และบริเวณชายฝั่งมีคุณภาพต่ำลงไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ โดยเฉพาะการเพาะเลี้ยงกุ้ง ทำให้กุ้งเป็นโรค และเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ในแหล่งน้ำนั้น จะเห็นว่าผลกระทบจะสามารถเชื่อมโยงถึงกันได้ ทั้งที่การกระทำหรือกิจกรรมนั้นเกิดขึ้นอีกบริเวณหนึ่งที่อยู่ห่างไกล ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรทั้งหมด จึงได้เสนอแนวทางการพัฒนาการเกษตรไว้ ดังนี้ (แผนที่ 6.5)

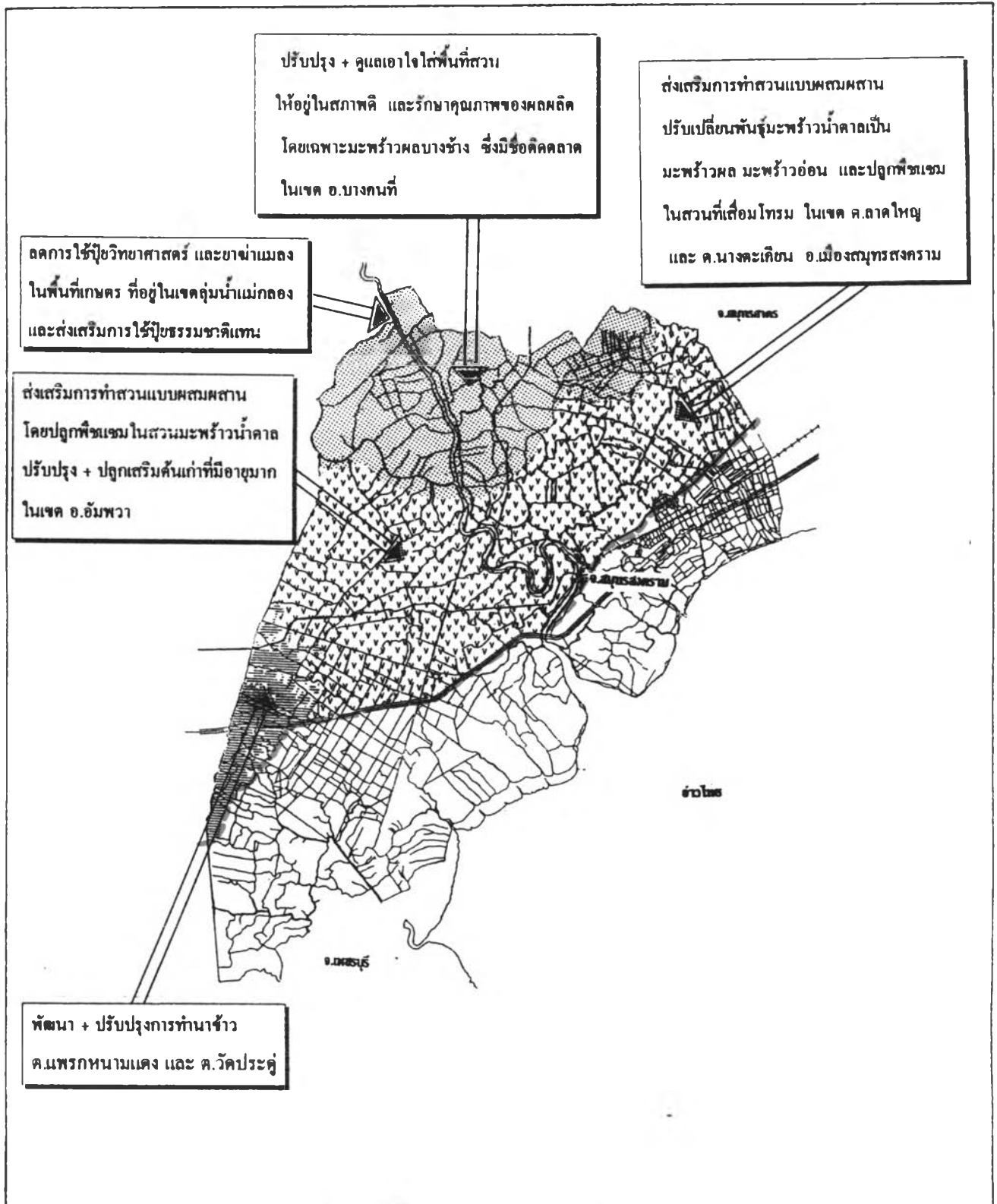
6.4.4.1 การส่งเสริมการปลูกพืชแบบผสมผสาน

การเกษตรในจังหวัดสมุทรสงครามควรได้รับการสนับสนุนให้ทำการเพาะปลูกแบบผสมผสาน โดยการปลูกพืชแซมในส่วนมะพร้าว แต่ควรเลือกชนิดพืชที่ปลูกที่ไม่จำเป็นต้องใช้ ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ สารเคมี ธาตุแอมลงมากนัก แต่เน้นการปลูกพืชที่จะช่วยสนับสนุนซึ่งกันและกันตามธรรมชาติ ซึ่งจะเป็วิธีกาที่เหมาสมที่สุดของการทำกาเกษตรในจังหวัดนี้ และจังหวัดที่อยู่ตอนบน ในที่นี้จะเสนอแนวทางการพัฒนาการเกษตรเป็นรายอำเภอไปตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น รายละเอียดของการพัฒนา มีดังนี้ (แผนที่ 6.5)

1) การพัฒนาการเกษตรในเขตอำเภอเมืองสมุทรสงคราม

พื้นที่ส่วนในเขตอำเภอเมืองนี้ส่วนใหญ่เป็นส่วนมะพร้าว

น้ำตาลเกือบทั้งหมด และจะเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการรุกค้ำของน้ำเค็ม คุณภาพน้ำที่เสื่อมโทรม และการขาดแคลนน้ในการเกษตร บริเวณที่ได้รับผลกระทบรุนแรง คือ พื้นที่ในเขตตำบลลาดใหญ่ และตำบลนางตะเคียน ส่วนมะพร้าวจำนวนมากได้รับความเสียหายจากการรุกค้ำของน้ำเค็ม ดังนั้นการปรับปรุงพื้นที่เกษตรในบริเวณนี้ การเลือกชนิดพืชที่จะปลูกทดแทนจึงมีความสำคัญมาก ชนิดพืชจะต้องทนความเค็มได้พอสมควร และเป็นที่ต้องการของตลาด แต่ถ้าเกษตรกรยังต้องการทำสวนมะพร้าวอยู่ก็สามารถปลูกได้แต่ต้องเลือกพันธุ์ที่สามารถทนเค็มได้ในทั้งดินและน้ำ โดยควรจะเป็นการทำมะพร้าวผล หรือมะพร้าวอ่อนจะดีกว่า แต่ทั้งนี้ควรมีการ



แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล จังหวัดสุพรรณบุรี

<p>ขนาดที่ : 6.5</p> <p>ลักษณะ : แนวทางการพัฒนาการเกษตรกรรม</p>	
<p>สัญลักษณ์ :</p> <ul style="list-style-type: none"> สวนมะพร้าวผล สวนมะพร้าวน้ำตาล นาข้าว 	
<p>ที่มา :</p>	<p>มาตราส่วน 1:50,000</p>

ร่วมมือกันระหว่างเกษตรกรและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น เกษตรจังหวัด พาณิชย์จังหวัด และอุตสาหกรรมจังหวัด เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่ถูกต้องและได้ผลดีในการลงมือกระทำ

2) การพัฒนาการเกษตรในเขตอำเภออัมพวา

พื้นที่การเกษตรในเขตอำเภออัมพวานั้นมี 2 ลักษณะใหญ่ คือ นาข้าว และสวนมะพร้าว ซึ่งในส่วนของนาข้าวนี้จะปลูกอยู่บริเวณตำบลแพรกหนามแดง และตำบลวัดประคู้ มีพื้นที่ไม่มาก เกษตรกรยังต้องการทำนาต่อไป แม้จะมีอุปสรรคในการเพาะปลูกจากน้ำเค็มรุกเข้า แต่เกษตรกรก็สามารถจะทำการปลูกข้าวได้ต่อไป โดยใช้วิธีการหลาย ๆ วิธีร่วมกัน และที่สำคัญจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของพื้นที่ตอนล่าง คือ

- การล้างดิน ในกรณีที่มีน้ำเพียงพอ โดยการปล่อยน้ำเข้าไปในนาหรือให้ฝนชะล้างความเค็มที่สะสมอยู่ในดิน แล้วปล่อยออกไป และดึงน้ำไว้ในนาอีก เพื่อให้หน้าช่วงชะความเค็มที่อยู่ในดินให้ซึมลงไปดินชั้นล่าง ซึ่งอยู่ลึกหลายบริเวณรากพืชไปแล้ว

- การใช้พันธุ์ข้าวทนเค็ม เป็นวิธีที่ลงทุนน้อยที่สุดและได้ผลที่สุด โดยพันธุ์ข้าวที่ทนเค็มและสามารถให้ผลผลิตสูงประมาณ 400-500 กิโลกรัมต่อไร่ เช่น พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105, ขาวตาแห้ง, ขาวปากหม้อ 148, กข.6, กข.7 และกข.8 เป็นต้น¹

- การใช้อินทรีย์วัตถุ หรือปุ๋ยอินทรีย์ ในการปรับปรุงดินอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น อุ่มน้ำได้ดี ความเค็มของดินก็ลดลง อินทรีย์วัตถุที่ใช้ ได้แก่ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด และแกลบ เป็นต้น

- การกำหนดการปลูกข้าว โดยช่วงฤดูฝนเป็นหลัก พยายามไม่ปลูกในช่วงที่ขาดน้ำ หรือมีน้ำน้อย ซึ่งจะดินจะมีความเค็มมาก หรือปลูกตรงกับช่วงที่ข้าวอ่อนแอต่อความเค็ม ซึ่งได้แก่ ช่วงที่เป็นดินอ่อน ช่วงสร้างดอกและเมล็ด เพราะจะกระทบต่อการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตของข้าว

ทั้งหมดนี้เป็นการแนะนำการปลูกข้าวในเขตอำเภออัมพวาที่มักประสบปัญหาดินเค็ม ส่วนพื้นที่สวนมะพร้าวในอำเภอนี้ส่วนใหญ่จะเป็นสวนมะพร้าวน้ำตาลเหมือนกับในอำเภอเมืองฯ การพัฒนาพื้นที่สวนในอำเภอนี้ในขั้นแรกควรจะเป็นการปลูกพืชแซมในสวนมะพร้าวที่เก่าไม่สมบูรณ์ไปก่อน เพื่อจะได้เก็บผลมะพร้าวและจากพืชแซมในระยะนี้ ขณะเดียวกันชาวสวนที่ต้องการปลูกมะพร้าวอยู่ก็ควรปรับปรุงมะพร้าวที่ปลูก โดยการปลูกต้นใหม่ทดแทนดินเก่า เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาผลผลิตที่ลดลง และให้ชาวสวนก็จะมีรายได้เฉลี่ยใกล้เคียงหรือมากกว่าเดิม

¹ กรมส่งเสริมการเกษตร, "คำแนะนำที่ 145 เรื่องการเพิ่มผลผลิตข้าวในดินเค็ม"

สำหรับการผลิตน้ำตาลมะพร้าว นั้น ชาวสวนต้องรวมตัวกัน เพื่อแก้ไขการขาดน้ำให้ขึ้นอยู่กับตลาดที่ปากคลองตลาด แต่ทั้งนี้ต้องควบคุมคุณภาพให้ดี ไม่ให้มีน้ำตาลปลอม เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้บริโภค ซึ่งจะเป็นการเรียกตลาดกลับคืนมา และสร้างชื่อเสียงให้เป็นที่รู้จักในเรื่องการผลิตน้ำตาลมะพร้าว แม้ว่าจะต้องใช้เวลาาน แต่ก็จะทำให้การผลิตน้ำตาลมะพร้าวยังคงดำเนินต่อไป

3) แนวทางการพัฒนาการเกษตรในเขตอำเภอบางคนที เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ในอำเภอบางคนทีเป็นส่วนแบบผสมผสานที่มีความสมบูรณ์ และมีการปลูกใหม่อยู่เสมอ ไม่ได้รับผลกระทบน้ำเค็ม จึงไม่ค่อยมีปัญหา นัก การพัฒนาการเกษตรในอำเภอนี้จึงเป็นเพียงการหมั่นดูแลเอาใจใส่ส่วนของคนให้อยู่ในสภาพที่ดี สามารถให้ผลผลิตต่อไร่สูงต่อไป และพยายามรักษาคุณภาพของผลผลิตโดยเฉพาะมะพร้าวผล ที่มีชื่อเสียงติดตลาดอยู่แล้วว่ามีคุณภาพดี เนื้อหนา ผลใหญ่ คือ มะพร้าวบางช้าง ขณะเดียวกันก็พยายามลดการใช้สารเคมี ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ และยาฆ่าแมลงให้น้อยลง หันมาใช้ปุ๋ยจากธรรมชาติ ซึ่งจะเป็นการลดต้นทุนการผลิต และรักษาสภาพแวดล้อมให้กับพื้นที่ตอนล่างที่จะเป็นบริเวณได้รับผลกระทบนี้

6.4.4.2 การประกันราคาพืชผลและจัดหาแหล่งรองรับผลผลิตการเกษตร จากการสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกพืชที่ทางการแนะนำ และการปรับปรุงสวนมะพร้าวให้อยู่ในสภาพที่ดี สามารถให้ผลผลิตที่มีปริมาณมาก คุณภาพดี เมื่อผลผลิตออกสู่ตลาด รัฐบาลเป็นจะต้องเข้ามาช่วยเหลือในเรื่องของการประกันราคาพืชผล โดยเฉพาะราคาน้ำตาลมะพร้าว เพราะปัจจุบันมีปัญหา มาก นอกจากนี้ควรจะสนับสนุนการทำอุตสาหกรรมน้ำตาลสดในพื้นที่เพื่อเป็นอุตสาหกรรมต่อเนื่องการเกษตรเช่นเดียวกับโรงงานน้ำมันมะพร้าว หรือการทำมะพร้าวขาวเนื้อคั้นกะทิจากมะพร้าวผลซึ่งเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน เพราะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้ราคาผลผลิตมีปัญหา น้อยลง ขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องมีการส่งเสริมน้ำตาลสดให้เข้าสู่ตลาดเช่นเดียวกับน้ำอ้อย นอกจากนี้เกษตรกรจะต้องมีการรวมตัวในรูปกลุ่มสหกรณ์เพื่อให้มีอำนาจในการต่อรองมากขึ้น หรือทำในลักษณะเช่นเดียวกับชาวสวนในเขตอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี คือ หาตลาดและผู้ลงทุนให้ได้ก่อนแล้วรวมกลุ่มกันปลูกและขายผลผลิต ลักษณะเช่นนี้ก็จะไม่มีปัญหาด้านการตลาด แต่เจ้าหน้าที่รัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น เกษตรอำเภอ พัฒนาการ จะต้องเข้ามามีบทบาทเป็นผู้ประสานหรือส่งเสริมการประกอบอาชีพนี้

อย่างไรก็ตาม ปัญหาด้านการตลาดของสินค้าเกษตรก็ยังเป็นปัญหาที่แก้ยาก เพราะขึ้นอยู่กับระบบเศรษฐกิจของประเทศ มีพ่อค้าคนกลางคุมโครงสร้างตลาด

เกษตรกรไม่กรีดยาง ทำให้การประกันราคาบางครั้งไม่ได้ผล วิธีการที่ดีที่สุดก็คือ เกษตรกรจะต้องทำการเกษตรในลักษณะครบวงจรในพื้นที่นั้น ๆ เพราะจะช่วยเพิ่มราคาผลผลิตได้ดีกว่าการขายสินค้าวัตถุดิบ คือ การทำอุตสาหกรรมเกษตรเข้าช่วย แต่เป็นในลักษณะอุตสาหกรรมในครอบครัว เพราะไม่ลงทุนสูง และไม่ต้องกลัวสินค้าล้นตลาด ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดของชาวประมงในการทำแมงกระพรุนตากแห้ง หรือทำสัตว์น้ำสำเร็จรูปในละแวกบ้าน ซึ่งสามารถสร้างรายได้ได้ดีกว่าการจับสัตว์น้ำทะเลที่เยอะมาก ๆ แล้วนำไปขายแช่ปลาหรือห้องเย็น เพราะราคาสินค้าสำเร็จรูปมักจะไม่ต้องถูกกดราคาเหมือนสินค้าสด ในส่วนของชาวสวนนั้นอุตสาหกรรมในครัวเรือนสามารถทำได้ นอกจากนำตาลมะพร้าวแล้วก็คือ การทำเห็ดวันมะพร้าว ขนมที่ทำจากมะพร้าว และผลิตภัณฑ์ของเครื่องใช้จากมะพร้าว เป็นต้น

6.4.4.3 ส่งเสริมและระดมทุนปลุกฝังให้ประชาชนท้องถิ่นรักในอาชีพเกษตร การส่งเสริมและระดมทุนนี้เป็นการให้ประชาชนในท้องถิ่นรักและหวงแหนที่ดินทำมาหากินของตน ซึ่งเป็นมรดกมาตั้งแต่บรรพบุรุษ รวมถึงมีความภูมิใจในการประกอบอาชีพการเกษตรในพื้นที่ของตน โดยให้เล็งเห็นถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการสืบทอดนี้ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดการละทิ้งถิ่นฐาน ชายที่ดินทำมาหากิน กิ่งร้างที่คืนโดยไม่ใช้ประโยชน์ใด ๆ เพื่อความคงอยู่ของพื้นที่เกษตรกรรม ความเป็นธรรมชาติ และเอกลักษณ์ของพื้นที่จังหวัด แต่การระดมทุนดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจังจากหน่วยงานของรัฐ เช่น วิชาการ ความรู้ที่ถูกต้อง พันธุ์พืช ปุ๋ย เงินทุน ลู่ทางการตลาด แหล่งรองรับผลผลิต และการประกันราคาผลผลิตทางการเกษตร รวมถึงการแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเพาะปลูก สถานการณ์ทางการเกษตรในพื้นที่จังหวัดนี้ก็จะดีขึ้นตามลำดับ

จากแนวทางการพัฒนาการเกษตรที่เสนอนั้น จะเห็นว่าการพัฒนาจะเป็นไปไม่ได้ถ้าไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากทั้ง 2 ฝ่าย คือ เกษตรกรและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และเมื่อการพัฒนาทางการเกษตรสามารถปฏิบัติได้และส่งผลดีต่อผู้ประกอบการในพื้นที่แล้ว ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมากมาย เช่น ปัญหาการอพยพย้ายถิ่นสูง ปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบป้อนโรงงาน ปัญหาการขยายตัวด้านการค้า-บริการมีน้อย ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ เป็นต้น ก็จะไม่เกิดขึ้น ฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นก็จะดีขึ้นเป็นลำดับ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ข้างต้น

6.4.5 แนวทางการพัฒนาการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง

การเพาะเลี้ยงชายฝั่งทะเลของจังหวัดสมุทรสงครามนั้น จะอยู่บริเวณพื้นที่ตอนล่างของจังหวัดในเขตอำเภอเมืองฯ และอำเภออัมพวา (เขตพัฒนาตอนใน) ที่ผ่านมาในช่วง

ปี 2527-2532 เป็นยุคที่การเพาะเลี้ยงชายฝั่งเฟื่องฟูที่สุด แต่หลังจากการเกิดวิกฤตการณ์กุ้งล้ม สลายจากการเกิดมลภาวะทางน้ำแล้ว ธุรกิจก็ประสบปัญหาอย่างหนัก ไม่สามารถทำการเลี้ยง กุ้งแบบพัฒนาและกุ้งพัฒนาได้อีกต่อไป เป็นผลให้ที่ดินจำนวนมากต้องถูกทิ้งร้าง ประมาณ 50,000 ไร่ นับเป็นการสูญเสียประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาล ดังนั้นการพัฒนาที่ดินทิ้งร้าง เพื่อการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด จึงนับเป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุดสำหรับการพัฒนา พื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดนี้ ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง จึง ได้เสนอแนวทางการพัฒนาไว้ ดังนี้ (แผนที่ 6.6)

6.4.5.1 ความมีการวางแผนการเพาะเลี้ยงชายฝั่งตามธรรมชาติ

จากการเพาะเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนาและกุ้งพัฒนาที่ทำกันอย่างกว้าง ในช่วงที่ผ่านมา จนสร้างปัญหาต่อพื้นที่บริเวณชายฝั่งมากมาย โดยเฉพาะการทำลายระบบนิเวศ ทางทะเลและชายฝั่ง จนปัจจุบันไม่สามารถแก้ไขหรือปรับปรุงฟื้นฟูสภาพให้คืนดังเดิมได้ คงเหลือ ไว้แต่พื้นที่บ่อทิ้งร้างและสภาพป่าชายเลนที่เสื่อมโทรมเป็นหย่อม ๆ จากสภาพดังกล่าวเป็นไป ไม่ได้ที่จะปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปใช้ประโยชน์ทางการเพาะปลูกพืช เพราะมีข้อจำกัดทางกายภาพจาก สภาพดินเค็มและระบบน้ำที่น้ำเค็ม พื้นที่นี้จึงทำได้แต่เพียงการเพาะเลี้ยงเท่านั้น แต่เพื่อไม่ให้ เกิดปัญหาเหมือนที่ประสบอยู่และทำให้ปัญหานั้นรุนแรงเพิ่มขึ้นอีก การแก้ปัญหาที่มีความเป็นไปได้ และเกิดประโยชน์สูงสุดจากการใช้ทรัพยากรที่ดินคือ การปรับเปลี่ยนรูปแบบการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง ให้เป็นการเพาะเลี้ยงแบบธรรมชาติ โดยการเลี้ยงสัตว์น้ำผสมผสานทุกชนิด ให้เติบโตโดยใช้ ระบบนิเวศทางทะเลเป็นตัวสร้างความเจริญเติบโตเอง และถ้าทำการเพาะเลี้ยงกุ้งเพียงอย่าง เดียว ก็ควรเลี้ยงแบบธรรมชาติ ไม่ควรเลี้ยงแบบพัฒนาที่ต้องให้อาหารวิทยาศาสตร์ หรือยาปฏิ ชีวนะเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาคือระบบน้ำชายฝั่งเพิ่มขึ้น เพราะเท่าที่เป็นอยู่สภาพน้ำก็มีคุณภาพต่ำอยู่แล้ว แต่ทั้งนี้หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง คือ กรมประมงจะต้องเข้ามาส่งเสริม สนับสนุน และควบคุมดูแล การเพาะเลี้ยงบริเวณชายฝั่งทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็น พันธุ์สัตว์น้ำที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในขณะ นั้น เทคนิคการเลี้ยง การดูแลรักษาสุขภาพดินและน้ำในการเพาะเลี้ยง และการควบคุมน้ำทิ้งจาก บ่อทิ้งที่ควรจะมีการบำบัดก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ เป็นต้น

สำหรับการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงชายฝั่งตามธรรมชาติในเขต อนุญาตเลี้ยงหอยแครง ปัจจุบันมีการทำฟาร์มเลี้ยงหอยแครง 10 แปลง มีพื้นที่ประมาณ 2,832 ไร่ ในบริเวณหาดเลนอำเภอเมืองสมุทรสงคราม การเลี้ยงดังกล่าวเป็นการเลี้ยงแบบธรรมชาติ ที่ไม่สร้างผลกระทบต่อระบบนิเวศชายฝั่ง และเห็นควรให้มีการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงนี้ต่อไป โดยขยายพื้นที่เพาะเลี้ยงเพิ่มขึ้นในบริเวณหาดเลน แต่ทั้งนี้ทางกรมประมงจะต้องศึกษาถึงความ เป็นไปได้ของศักยภาพพื้นที่ในบริเวณหาดเลนในการกำหนดขนาดพื้นที่เลี้ยงที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้



แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล จังหวัดสมุทรสงคราม

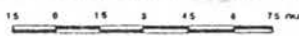
แผนที่ : 6.6 แสดง : แนวทางการพัฒนาการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง

สัญลักษณ์ :

 พื้นที่เพาะเลี้ยงกุ้งทะเล



ที่มา :

เมตรส่วน 

เกิดผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจชาวประมงต่อไปในอนาคต นอกจากนี้บริเวณหาดเลนยังมีหอยหลอดที่มีแหล่งเดียวในประเทศไทย โดยเฉพาะในเขตตำบลบางจะเกร็งเป็นแหล่งที่ใหญ่ที่สุด จะมีนักท่องเที่ยวและชาวประมงจำนวนมากเข้าไปเก็บหอยในลักษณะทำอาชญากรรมในเขตตามธรรมชาติ คือ การใช้ปืนซุ่มยิงหรือจับหอยที่มีขนาดเล็กเกินไป จนเกรงว่าจะสูญพันธุ์ ซึ่งแนวทางการแก้ไขขณะนี้ได้เสนอไว้แล้วในช่วงแนวทางการพัฒนาหาดเลน

ส่วนการเพาะเลี้ยงกุ้งในเขตอำเภออัมพวา ที่อยู่ในตำบลแพรกหนามแดงและตำบลสีสารนั้น ปัจจุบันมีชาวนากุ้งหลายรายได้เปลี่ยนพื้นที่ไปทำบ่อปลาน้ำจืด ซึ่งมีรายได้ดีพอสมควรแต่ไม่มากนักเหมือนการทำนากุ้ง นอกจากนี้ยังมีการทำนาในลักษณะไร่นาสวนผสม คือ ทำบ่อปลา ปลูกผัก เลี้ยงไก่ ควบคู่กันไป แต่จะมีพื้นที่ทำบ่อปลาเป็นหลัก ใช้บ่อกุ้งเดิมเป็นแหล่งผลิตโดยไม่ต้องลงทุนขุดบ่อใหม่ ดังนั้นจึงเห็นควรให้พื้นที่นากุ้งร้างในเขตตำบลแพรกหนามแดงทั้งหมดปรับเปลี่ยนพื้นที่เป็นบ่อปลา ที่เน้นการเลี้ยงแบบธรรมชาติ และทำไร่นาสวนผสมควบคู่ไปด้วย แต่ทั้งนี้รัฐจะต้องช่วยเหลือในเรื่องการเปลี่ยนแนวกันน้ำเค็มใหม่ให้ลงไปถึงแถบคลองสีสาร (แผนที่ 6.6) ส่วนนากุ้งในตำบลสีสารยังมีการทำนากุ้งเหลืออยู่มากที่สุด โดยเฉพาะการเลี้ยงแบบพัฒนา ก็ควรที่จะเปลี่ยนการเลี้ยงให้เป็นแบบธรรมชาติ และปลูกป่าชายเลนตามพื้นที่ว่างด้วย เพื่อเป็นการปรับสมดุลทางธรรมชาติเช่นเดียวกับในเขตอำเภอเมืองฯ

6.4.5.2 การส่งเสริมการทำประมงน้ำจืด

ปัจจุบันการทำประมงได้รับความสนใจมากขึ้น จากการทำนากุ้งหันกลับมาประกอบอาชีพประมงดั้งเดิม แต่เป็นประมงพื้นบ้านตามชายฝั่งโดยการปักขึง ยกอ และอวนปลาในทะเลใกล้บ้าน การทำโป๊ะปลาไว้ในทะเล การปักขึงกะหรุน หรือแม้แต่การจับหอยหลอด ซึ่งจะได้ปริมาณมากน้อยขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของทะเลในช่วงนั้น การส่งเสริมเพื่อให้ชาวประมงมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีความเป็นไปได้มากที่สุด คือ การควบคุมการระบายน้ำเสียและกากของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมบริเวณลุ่มแม่น้ำแม่กลองคอนบ่ออย่างจริงจัง เร่งสร้างระบบบำบัดน้ำเสียมารวมในเขตเมืองที่อยู่บริเวณริมแม่น้ำแม่กลอง และการส่งเสริมการลดใช้สารเคมี ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ และยาฆ่าแมลง ในพื้นที่เกษตรคอนบ่อน้ำให้ลดลง ทั้งหมดนี้จะมีส่วนช่วยในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมบริเวณชายฝั่งทะเลให้ดีขึ้น

ทั้งหมดเป็นแก้ปัญหาการเพาะเลี้ยงชายฝั่งที่มีเป็นปัญหาของจังหวัดนี้ แต่การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและกิจกรรมที่จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับ การเพาะเลี้ยงชายฝั่งและการประมงไปด้วย ทั้งนี้เพื่อสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้กับชายฝั่งทะเล และท้องทะเลอ่าวไทย ซึ่งจะทำให้กิจกรรมดังกล่าวสามารถดำเนินต่อไปได้

6.4.6 แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิต

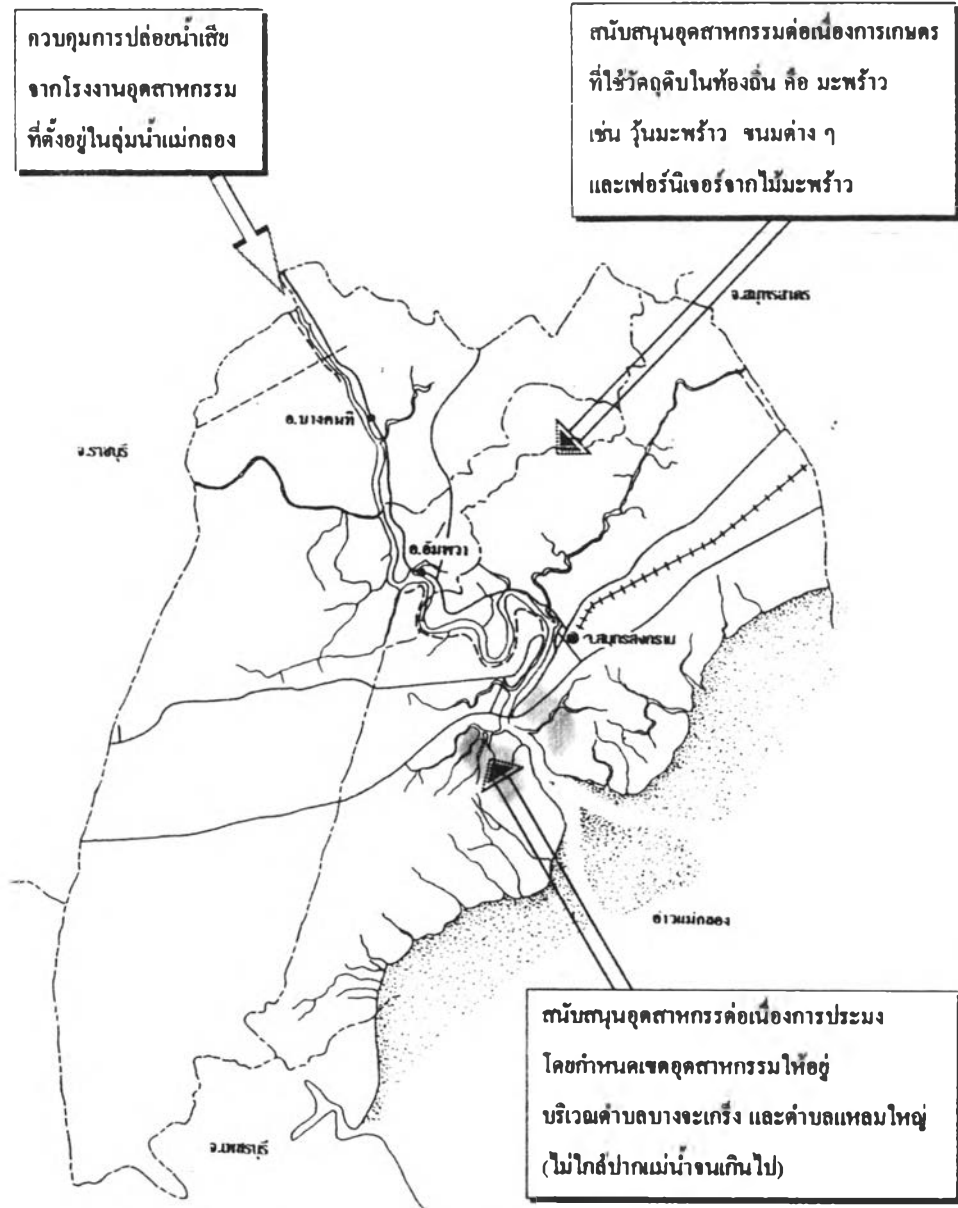
จากสภาพการณ์ทางอุตสาหกรรมของจังหวัดสมุทรสงครามที่ผ่านมา จะพบว่า อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นนั้นจะเป็นอุตสาหกรรมบริการ ที่ได้รับอิทธิพลมาจากการขยายตัวที่เต็มอ้อมของกรุงเทพมหานคร อุตสาหกรรมดังกล่าวจะกระจุกตัวอยู่ในเขตเมืองเป็นส่วนใหญ่ แต่อุตสาหกรรมที่จะมีบทบาทต่อการพัฒนาพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนี้ยังมีน้อย นั่นคือ อุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบภายในจังหวัด ทั้งนี้เนื่องจากการไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร และการมีปัญหาของวัตถุดิบในท้องถิ่น ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาและสนับสนุนอุตสาหกรรมให้เกิดขึ้นในพื้นที่ และก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ตามมา จึงเสนอแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมไว้ ดังนี้ (แผนที่ 6.7)

6.4.6.1 การส่งเสริมและสนับสนุนด้านอุตสาหกรรม

จากสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นการใช้ที่ดินเพื่อการกสิกรรมและการประมง วัตถุดิบที่สำคัญของจังหวัดนี้จึงเป็นผลผลิตทางการเกษตรและการประมง ซึ่งเมื่อมีการส่งเสริมการเกษตรและการประมงอย่างจริงจังในพื้นที่แล้ว แต่ไม่มีแหล่งรองรับผลผลิตดังกล่าว ปัญหาการพัฒนานักจะเกิดขึ้นตามมา ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาทางการเกษตรและพัฒนาเศรษฐกิจของพื้นที่ไปพร้อม ๆ กัน เป็นไปได้ที่ควรจะสนับสนุนและส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากการเกษตรและการประมงให้เกิดขึ้นในพื้นที่

โดยอุตสาหกรรมต่อเนื่องทางการเกษตรที่ควรได้รับการสนับสนุน เช่น การทำน้ำมันมะพร้าว น้ำตาลมะพร้าว คั้นกระเทียม ทำน้ำตาลสด โดยเฉพาะอุตสาหกรรมทำน้ำตาลสดเป็นอุตสาหกรรมที่เพิ่งเกิดขึ้นไม่นานในพื้นที่ ควรได้รับการสนับสนุนให้เข้าตลาดในลักษณะเช่นเดียวกับน้ำอ้อย เพื่อให้คนรู้จัก และหันมานิยมบริโภคกันมากขึ้น ส่วนอุตสาหกรรมต่อเนื่องทางการประมง ปัจจุบันมีรถบรรทุกสัตว์น้ำจำนวนมากจากภาคใต้ นำสัตว์น้ำมาขายยังสะพานปลาแม่กลอง ซึ่งเป็นจุดซื้อขายใหญ่ เพื่อส่งไปขายในภูมิภาคอื่น ๆ ต่อไป ดังนั้นการสนับสนุนให้เกิดโรงงานเพื่อรองรับวัตถุดิบดังกล่าว จึงมีความเป็นไปได้มาก โดยอุตสาหกรรมที่ควรได้รับการสนับสนุน ได้แก่ โรงงานแช่แข็งสัตว์น้ำ ทำน้ำปลา ปลาป่น อาหารสัตว์ ถนอมอาหาร เป็นต้น

นอกจากนี้สมุทรสงครามยังสามารถเป็นที่ตั้งของอุตสาหกรรมที่นอกเหนือจากที่กล่าวมานั้นคือ อุตสาหกรรมบริการ เนื่องจากความได้เปรียบในเชิงที่ตั้งซึ่งไม่ไกลจากกรุงเทพฯ ประกอบกับราคาที่ดินที่ไม่สูงนัก จึงมีความเป็นไปได้ที่อุตสาหกรรมบริการจะเข้ามามีบทบาทในพื้นที่นี้มากขึ้น ปัจจุบันอุตสาหกรรมดังกล่าวก็มีเป็นจำนวนมากอยู่ในจังหวัดนี้ ทั้งนี้จะเป็นการค้าที่จะทำให้ธุรกิจการค้า-พาณิชย์ขยายตัวมากขึ้นตามมา



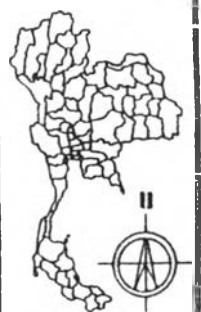
แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล จังหวัดสมุทรสงคราม

แผนที่ : 6.7 | ผัง : แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมผิ

สัญลักษณ์ :

ที่มา :

มาตราส่วน



6.4.6.2 การกำหนดเขตอุตสาหกรรมเพื่อควบคุมสภาพแวดล้อม

เมื่อมีการสนับสนุนการตั้งอุตสาหกรรมขึ้นในจังหวัด โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่สามารถสร้างปัญหาให้กับสิ่งแวดล้อม จำเป็นที่รัฐจะต้องเข้าเกี่ยวข้องกับเรื่องของการควบคุมมลภาวะและการกำหนดที่ตั้งอุตสาหกรรมหรือเขตอุตสาหกรรมที่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้อุตสาหกรรมเหล่านั้นมาตั้งอยู่รวมกันในพื้นที่ที่กำหนด ซึ่งจะเป็นการง่ายในการควบคุมมลภาวะที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ชายฝั่งทะเล สำหรับสมุทรสงครามนั้นประเภทอุตสาหกรรมที่สามารถสร้างปัญหาให้กับสภาพแวดล้อมบริเวณชายฝั่งได้ก็คือ อุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องการเกษตรและการประมง ดังนั้นเห็นควรที่จะมีการกำหนดเขตอุตสาหกรรมดังกล่าวขึ้น โดยในส่วนของอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องการเกษตรนั้น ส่วนใหญ่จะตั้งกระจายอยู่ในแหล่งวัดถ้ำหรือพื้นที่เกษตร (สวนมะพร้าว) เช่น การทำน้ำมันมะพร้าว ดันกระต๊อบ น้ำตาลมะพร้าว ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กหรืออุตสาหกรรมครอบครัว และมีเป็นจำนวนมาก เป็นการยากที่จะให้มาตั้งอยู่รวมกัน สิ่งที่สามารถจะทำได้ก็คือ การกำหนดหรือควบคุมไม่ให้ทิ้งวัสดุเหลือใช้จากการผลิตลงในแหล่งน้ำ เช่น กากมะพร้าว น้ำมันมะพร้าว น้ำมันมะพร้าว หรือทำการล้างอุปกรณ์ภาชนะต่าง ๆ ในแหล่งน้ำ ควรที่จะมีหลุมทิ้งขยะ หรือบ่อกักน้ำทิ้งและของเสียจากการผลิต เพื่อไม่ให้ไปสร้างปัญหามลภาวะกับแหล่งน้ำได้ต่อไป อย่างที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในแม่น้ำท่าจีน

ส่วนอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องการประมงนั้น สามารถที่จะควบคุมหรือกำหนดพื้นที่การตั้งโรงงานได้ โดยบริเวณที่มีความเหมาะสมแก่การกำหนดเขตอุตสาหกรรมดังกล่าว คือ บริเวณใกล้ถนนธนบุรี-ปากท่อ (ทางหลวงหมายเลข 35) ในเขตตำบลแหลมใหญ่ และตำบลบางจะเกร็ง (แผนที่ 6.7) บริเวณดังกล่าวเป็นที่ตั้งของสะพานปลาแม่กลองและแม่ปลา ซึ่งจะมีเรือประมงจำนวนมากจะมาขึ้นปลาในบริเวณนี้ และมีความสะดวกในการคมนาคม-ขนส่ง แต่การตั้งโรงงานดังกล่าวนี้จะไม่ควรที่จะอยู่ใกล้แม่น้ำแม่กลองจนเกินไป และควรที่จะติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียรวมด้วย เพื่อป้องกันการสร้างปัญหาให้กับแหล่งน้ำโดยเฉพาะบริเวณชายฝั่ง ส่วนโรงงานอุตสาหกรรมที่มีอยู่แล้วในจังหวัดนี้ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่สามารถก่อให้เกิดมลภาวะแก่สิ่งแวดล้อมได้นั้นก็ควรมีการติดตั้งระบบบำบัดเสีย เพื่อเป็นการรักษาสภาพแวดล้อมร่วมกัน ทั้งนี้ผู้ประกอบการจะต้องมีจิตสำนึกของการรักษาสภาพแวดล้อมจากการประกอบกิจกรรมของตน

จากแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เสนอไปนี้ จะเห็นว่าการพัฒนาเศรษฐกิจสามารถที่จะพัฒนาควบคู่ไปกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติได้ แต่ทั้งนี้จำเป็นต้องมีการจัดการที่ดีพอ เพื่อไม่ให้ปัญหากับสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะกับพื้นที่ชายฝั่งอย่างที่เคยเกิดมาแล้ว การสนับสนุนดังกล่าวจะเป็นการพัฒนาทั้งในภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกันไป

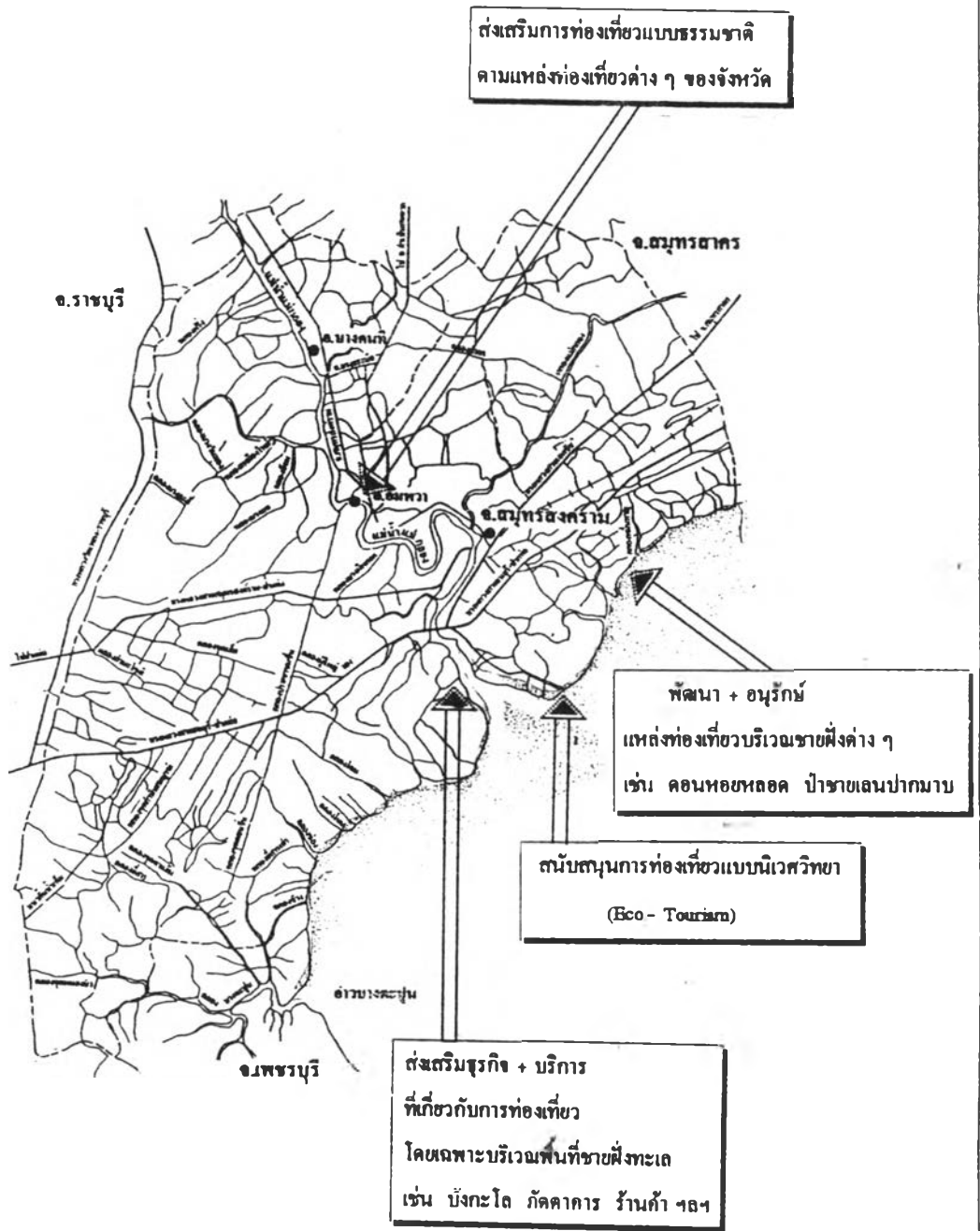
6.4.7 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว

สมุทรสงครามเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมาก มีความหลากหลายของประเภทแหล่งท่องเที่ยว ความเป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นและมีเพียงแห่งเดียวในประเทศ แต่การท่องเที่ยวของจังหวัดนี้ก็ไม่ได้ได้รับความสนใจและการสนับสนุนเท่าที่ควร ทั้งนี้ได้จากสถิตินักท่องเที่ยวผู้มาเยือนมีจำนวนไม่มากนัก ทั้งที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นศูนย์กลางความเจริญและประตูแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ แต่สมุทรสงครามก็เป็นเพียงทางผ่านของนักท่องเที่ยวเพื่อไปสู่แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอื่น ๆ เช่น เพชรบุรี ประจวบฯ ราชบุรี เป็นต้น ไม่ได้ได้รับความสนใจเท่าที่ควร ทั้ง ๆ ที่แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนี้ก็มีที่น่าสนใจอยู่ไม่น้อย ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนี้ จึงได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาไว้ ดังนี้ (แผนที่ 6.8)

6.4.7.1 การจัดโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

จากการที่สมุทรสงครามมีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากกระจายอยู่ในพื้นที่ แต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้เป็นที่รู้จักและสนใจของคนทั่วไป โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ และตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2533 ที่กำหนดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดและสมควรได้รับการพัฒนา ทั้งนี้ให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยนั้น คือ คอนทอยลอค ป่าชายเลนบริเวณปากมาบ และนาเกลือทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในบริเวณชายฝั่งทะเลทั้งหมด ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวนี้ว่ามีศักยภาพมากในการพัฒนา และที่สำคัญควรได้รับการสนับสนุนให้เป็นแหล่งพักผ่อนตากอากาศของคนกรุงเทพฯ เนื่องจากอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ไม่มากเพียง 65 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางไม่นานนัก ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนี้โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งควรได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

- การควบคุมการใช้สอยในพื้นที่บริเวณแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อความเรียบร้อยและเป็นสัดส่วน เช่น จุดค้าขาย จุดจอดรถ จุดแวะชมหรือแวะพัก เป็นต้น
- การพัฒนาหรือจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น ถนนเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว ที่จอดรถ ป้ายบอกทาง ห้องน้ำ ดึงขยะ จุดแวะพัก และเรื่องการรักษาความปลอดภัยในการท่องเที่ยว เป็นต้น ทั้งนี้จำเป็นต้องจัดหาให้เพียงพอแก่นักท่องเที่ยวผู้มาเยือนชน เพื่อความสะดวกและเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวอีกทาง
- การอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อรักษาสภาพธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวไว้ โดยแนะนำการปฏิบัติที่ถูกต้องในการท่องเที่ยว เช่น การไม่รบกวนชาวลงบนคอนทอยลอค ไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ไม่ทำลายป่าเลน เป็นต้น



แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล จังหวัดสมุทรสงคราม

หมายเลข : 6.8 | ผลทง : แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว

สัญลักษณ์ :

ที่มา :

มาตราส่วน



ทั้งนี้เพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยจากกรุงเทพมหานครให้เกิดความสนใจ และอยากจะมาเที่ยวชม พักผ่อนหย่อนใจ เป็นประจำ

6.4.7.1 ส่งเสริมธุรกิจและการบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

การสนับสนุนธุรกิจและการบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว นั้นว่าเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญนอกเหนือจากการพัฒนาที่ตัวแหล่งท่องเที่ยวแล้ว เพราะธุรกิจบริการเหล่านั้นจะเป็นตัวดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้กลับมาเที่ยวอีก นอกจากนี้ยังเป็นการกระจายความเจริญไปยังชุมชนบริเวณใกล้เคียง รวมไปถึงการพัฒนาสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดให้ดีขึ้น โดยธุรกิจและการบริการที่ควรได้รับการสนับสนุนให้เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนั้น โดยเฉพาะบริเวณแถบชายฝั่งทะเล ได้แก่ บังกะไล ที่พักค้างคืน (Guest house) ภัตตาคาร ร้านค้า ร้านอาหารของที่ระลึก และบริการนำเที่ยว เป็นต้น เพื่อก่อให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้นในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว และเป็นแหล่งพักผ่อนของนักท่องเที่ยวที่สามารถอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างครบถ้วน

นอกจากนี้ความเป็นไปได้ที่ควรจะสนับสนุนการท่องเที่ยวแบบนิเวศวิทยา (Eco-Tourism) ทั้งนี้เพื่อบริการให้กับนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาสภาพนิเวศตามธรรมชาติโดยเป็นการท่องเที่ยวไปในตัว การจัดกิจกรรมรูปแบบดังกล่าวขึ้นในพื้นที่ของจังหวัดนี้มีความเหมาะสมอย่างมาก เพราะสภาพพื้นที่ของจังหวัดนี้มีความหลากหลายมีทั้งพื้นที่ชายฝั่งทะเล และพื้นที่เกษตรกรรมที่มีแม่น้ำลำคลองมากมายกระจายทั่วพื้นที่ ที่ยังคงมีความสภาพเป็นธรรมชาติให้นำศึกษาอยู่มาก โดยการจัดกิจกรรมดังกล่าวควรได้รับการสนับสนุนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและให้ภาคเอกชนเข้าร่วมในการจัดรูปแบบการท่องเที่ยว

6.4.7.3 ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสงครามปัจจุบันเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวไม่มากนัก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ดังนั้นความเป็นไปได้ที่จะให้แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนี้ได้รับความสนใจก็คือ การประชาสัมพันธ์ ในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การจัดงานเทศกาลต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น แม้ว่าจะมีการจัดงานอยู่แล้วก็ตาม เช่น งานคะวันรอนคอนฮอยหลอด งานวันลิ้นจี่ เป็นต้น แต่การจัดงานเหล่านี้ยังไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร เนื่องจากการเผยแพร่โดยใช้สื่อต่าง ๆ ยังไม่มากนัก จึงควรร่วมมือกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย บริษัทธุรกิจนำเที่ยว ให้เป็นตัวสนับสนุนการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ และในโอกาสสำคัญที่จัดขึ้น เพื่อส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้นในจังหวัด

ทั้งหมดนี้เป็น การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นในจังหวัดนี้ โดย ใช้ความได้เปรียบในเชิงที่ตั้งและสภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย เป็นจุดส่งเสริม การท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อไม่ให้สมุทรสงครามเป็นเพียงทางผ่านเพื่อไปสู่แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอื่น

6.4.8 สรุปแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสมุทรสงคราม

จากแนวทางการพัฒนาแต่ละสาขาที่เสนอไปแล้วข้างต้น จะเห็นว่าการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษานี้ มีสาเหตุมาจากการทำลายสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเป็นสำคัญ ทั้งนี้การเสนอแนวทางเพื่อพัฒนาที่คืนชายฝั่งทะเลของจังหวัดสมุทรสงครามที่จะให้ได้ผลดีที่สุด คือ การแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมที่สูญเสียไปให้อยู่ในสภาพที่ดีเสียก่อน ขณะเดียวกันก็สามารถพัฒนา กิจกรรมต่าง ๆ ให้ดำเนินต่อไปได้ แต่ต้องมีการควบคุมหรือจัดการที่ดีพอ เพื่อที่จะไม่ให้เกิด การทำลายสภาพแวดล้อมเพิ่มขึ้นไปอีก

นอกจากนี้แนวทางดังกล่าวจะมีความสอดคล้องและส่งเสริมซึ่งกันและกันทั้งใน ด้านการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในที่นี้ได้สรุปประเด็นการพัฒนานั้นที่ ชายฝั่งทะเลที่สำคัญไว้ ดังนี้ (แผนที่ 6.9)

<u>การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ</u>	<u>การพัฒนากิจกรรมการพัฒนาในพื้นที่</u>
- การควบคุมคุณภาพน้ำแม่น้ำแม่กลอง	- การส่งเสริมการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง
- สนับสนุนการจัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย	- แบบธรรมชาติและการประมงน้ำตื้น
ในเขตเมืองที่จัดริมแม่น้ำแม่กลอง	- การส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบนิเวศวิทยา
- การส่งเสริมการปลูกป่าชายเลน	(Ecology Tourism)
ในที่ทั้งร้างนาุ้ง และที่ว่างอื่น ๆ	- ส่งเสริมธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
- การพัฒนาและสงวนที่ดินงอกใหม่	- การส่งเสริมการทำนาข้าวและบ่อปลา
เพื่อปลูกป่าชายเลน	- การส่งเสริมการทำสวนผสมผสาน
- การพัฒนาและอนุรักษ์คอนหอยหลอด	ลดการใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ ฆ่าฆ่าแมลงให้น้อยลง
- ฯลฯ	- ปรับปรุง ซ่อมแซมเขื่อนและประตูกั้นน้ำเค็ม
	- การส่งเสริมอุตสาหกรรมต่อเนื่องการเกษตร
	และการประมง
	- ฯลฯ

อนุรักษ์แมกตอง
ร่วมกันทั้ง 3 จังหวัด คือ
กาญจนบุรี ราชบุรี และสมุทรสงคราม

ควบคุมการปล่อยน้ำเสียและกากของเสีย
จากโรงงานอุตสาหกรรมทางลุ่มน้ำแมกตองตอนบน

สนับสนุนการจัดสร้าง
ระบบบำบัดน้ำเสียในเขตเมือง
โดยเฉพาะเมืองที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำแมกตอง

ส่งเสริมการทำสวนแบบผสมผสาน และ
ลดการใช้สารเคมี ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ และยาฆ่าแมลง

ปรับปรุง + ซ่อมแซม
เขื่อนและประตูกันน้ำเดิม

ส่งเสริมการทำบ่อเลี้ยงปลา
และทำไร่นาสวนผสม

ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง
จำพวกหอยแครง + หอยแมลงภู่
และประมงน้ำจืด บริเวณชายฝั่ง

สงวนที่ดินงอกใหม่
เพื่อการปลูกป่าชายเลน

การพัฒนา + อนุรักษ์
คอนหอยหลอดและหาดเลน

ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบนิเวศวิทยา
(Ecology tourism) บริเวณชายฝั่งทะเล

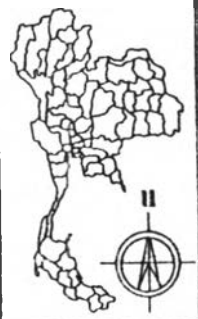
ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงชายฝั่งแบบธรรมชาติ
และการปลูกป่าชายเลนเสริมในที่ว่าง และที่ทิ้งร้างนาทุ่ง

แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล จังหวัดสมุทรสงคราม

แผนที่ : 6.9 กลาง : แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล จังหวัดสมุทรสงคราม

สัญลักษณ์ :

	สวนมะพร้าว		ชุมชน / ตัวเมือง		ป่าชายเลน
	สวนผลไม้		นาข้าว		นาเกลือ
					นาทุ่ง



ที่มา : มาตราส่วน 1:50,000 0 10 20 30 40 50 60 70 กม.

6.5 โครงการพัฒนาที่จะมีผลต่อการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล จังหวัดสมุทรสงคราม

จากการประมวลผลและนำเสนอข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดสมุทรสงครามที่กล่าวไปแล้วนั้น สรุปได้ว่า การพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวในช่วงที่ผ่านมาได้มุ่งเน้นการประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวเป็นสำคัญ โดยมิได้คำนึงถึงผลกระทบหรือความสูญเสียที่จะเกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรนั้น อาจกล่าวได้ว่าในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 นี้ ควรที่จะมุ่งเน้นและให้ความสำคัญแก่การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลในด้านของการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก่อน อันได้แก่ ทรัพยากรแหล่งน้ำ ทรัพยากรป่าชายเลน ทรัพยากรหาดเลน ทรัพยากรดิน เป็นต้น ทั้งนี้ควรที่จะฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศชายฝั่งทะเลให้กลับคืนสู่สภาพที่ดีขึ้นเสียก่อน ขณะเดียวกันการนันทนาการต่าง ๆ ก็สามารถจะเกิดขึ้นได้ในพื้นที่นี้ แต่จะต้องมีการวางแผนหรือจัดการผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่ชายฝั่งทะเลในจังหวัดนี้อย่างจริงจัง โดยโครงการพัฒนาที่มีความเป็นไปได้ในการดำเนินการขณะนี้ คือ โครงการพัฒนาการเกษตรแบบครบวงจร โครงการพัฒนาการเพาะเลี้ยงชายฝั่งตามธรรมชาติ และโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

6.6 การคาดหวังผลของการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล จังหวัดสมุทรสงคราม

จากแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสมุทรสงครามที่ได้เสนอไปแล้วทั้งหมดนั้น จะเห็นว่าส่วนใหญ่เป็นแนวทางการพัฒนาที่เป็นการแก้ไขปัญหาหลัก ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยเน้นการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบริเวณชายฝั่ง เช่น ทรัพยากรน้ำ ป่าไม้ หาดเลน และดิน เป็นต้น ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการผลิต เพื่อที่จะได้ส่งผลเชื่อมโยงไปสู่การนันทนาการต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็น เกษตรกรรม การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง การประมง อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว ซึ่งแนวทางการพัฒนานี้เป็นเพียงข้อเสนอแนะการพัฒนาดำเนินการตามศักยภาพของพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสมุทรสงคราม โดยอยู่ภายใต้กรอบนโยบายการนันทนาการที่กำหนดไว้ และคำนึงถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมากที่สุด เพื่อที่จะนำไปสู่จุดหมายที่วางไว้

6.7 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะการศึกษาต่อไป

ในการศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสมุทรสงครามนี้ เป็นเพียงการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาในขั้นแรกเท่านั้น เพื่อให้พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลของจังหวัดสมุทรสงครามสามารถพิจารณาตนเองได้ หรือตัวเองออกว่าควรจะทำอะไรเพื่อการพัฒนาต่อไปใน

ระยะสั้นและปานกลาง แต่การศึกษานี้ถ้ามีการปฏิบัติจริงตามข้อเสนอแนะดังกล่าวไปนั้นจะให้ผลในระยะยาว หรือต้องใช้เวลาดังจะเห็นผลสำเร็จ โดยหวังว่าจะช่วยพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดสมุทรสงครามที่มีปัญหาอย่างรุนแรงในขณะนี้ได้ โดยแนวทางการพัฒนาที่เสนอนี้จะพัฒนาไปตามศักยภาพและทิศทางความเป็นไปได้ของพื้นที่นั้น ๆ

ส่วนบทบาทของพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสมุทรสงครามที่จะมีต่อจังหวัดสมุทรสงครามในอนาคตนั้น คือ การกลับมาของการมีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจในด้านการเกษตรและการประมงอีกครั้ง และบทบาทที่รับได้จากช่วงการกระจายความเจริญและจำนวนประชากรมาจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยดึงดูดทางเศรษฐกิจของพื้นที่ชายฝั่งทะเล และความได้เปรียบในเชิงที่ตั้งของพื้นที่ที่ไม่ห่างจากกรุงเทพมหานครมากนัก

สำหรับข้อเสนอแนะการศึกษาต่อไปนั้น จากผลการศึกษาที่ได้ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาเห็นว่า มีประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาค้นคว้าต่อไป คือ

- 1) การศึกษารายละเอียดการกำหนดเขตพื้นที่น้ำจืด-น้ำเค็มใหม่ที่เหมาะสม เพื่อวางแผนเชื่อมกันน้ำเค็มใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาพื้นที่ทิ้งร้างในเขตน้ำเค็มได้มากที่สุด
- 2) การศึกษารายละเอียดของการพัฒนาการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง โดยศึกษาชนิดหรือประเภทสัตว์น้ำที่เหมาะสม ซึ่งสามารถเพาะเลี้ยงได้ดีในสภาพแวดล้อมชายฝั่งทะเลของจังหวัดสมุทรสงครามที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ทั้งนี้ควรจะให้ผลผลิตสูง เป็นที่ยอมรับของตลาด เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาที่ดินทิ้งร้างและส่งเสริมการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง
- 3) การศึกษารายละเอียดของการพัฒนาการเกษตร โดยการศึกษาชนิดพันธุ์พืชที่เหมาะสม ที่สามารถปลูกในพื้นที่ที่มีปัญหาดินเค็ม และพื้นที่ตอนล่างในกรณีเมื่อมีการขยายเขตพื้นที่น้ำจืด (เลื่อนแนวเขตป้องกันน้ำเค็มลงมา)